Mierlo, un dörp mi pit

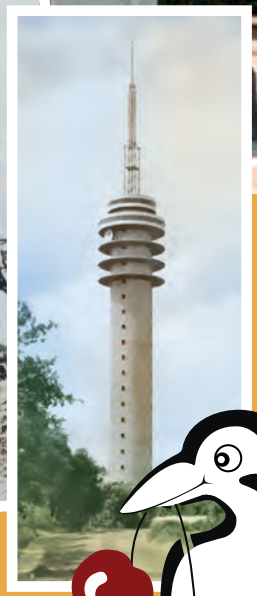

Heemkundekring Myerle

DE CANON VAN MIERLO

Deze digitale versie van het vermelalbum is eigendom van Heemkundekring Myerle. De uitgave mag gebruikt worden voor eigen gebruik. Overnemen van delen uit dit album is alleen toegestaan met schriftelijke toestemming van Heemkundekring Myerle.

VOORWOORD

Mierlo, un dörp mi pit!

Als burgemeester van Geldrop-Mierlo ben ik erg trots en vereerd dat Heemkundekring Myerle mij gevraagd heeft een voorwoord te schrijven. Na een kleine drie jaar burgemeesterschap heb ik dit jaar eindelijk goed kennis kunnen maken met de mensen, verenigingen, organisaties, evenementen en cultuur van Geldrop én Mierlo. Ik hoef u vast niet uit te leggen waarom dat zo lang heeft geduurd.

Ik vind het hartverwarmend om te kunnen constateren dat het enthousiasme voor de tradities en de cultuur waarmee we allemaal groot geworden zijn, niet heeft ingeboet door de coronacrisis. Dat is ook het mooie aan tradities, ze zijn ons allemaal 'met de paplepel' ingegeven en we pakken ze net zo gemakkelijk weer op, nu het weer kan. Dat verbindt een gemeenschap, jong en oud en zorgt voor een ziel. Dit boek laat ons ook een aantal van die tradities zien, uit een ver en iets minder ver verleden. Het zal ook mij ongetwijfeld weer veel leren over de geschiedenis en het leven in Mierlo, Mierlo-Hout en Brandevoort, de gemeente Mierlo zoals die was tot en met 31 december 1967.

U hebt allemaal al eerder een bijdrage kunnen leveren door uw ideeën voor de Canon van Mierlo aan te leveren. En uw nieuwsgierigheid wordt op de proef gesteld. Want u wordt eerst aan het werk gezet. Ik wens u veel plezier en succes met het verzamelen van plaatjes en het vullen van de pagina's.

Jos van Bree
burgemeester Geldrop-Mierlo

SPONSOREN

@SMierlo Automatiseringsservice

Brabants Heem

MIERLO centrum

VELDSINK BEKX RegioBank Zelfstandig Adviseur

kusters & bosch

JVDI DE fysioclub

smederij VERBRUGGEN BV Sinds 1861

DELA Fonds

van den Boomen v.o.f. Bouwbedrijf
Loeswijk 25
5731 VK Mierlo

Geldrop-Mierlo

PRINS BERNHARD CULTUURFONDS Het begin van iets moois

e→expansion

PLUS VAN DOORNMALEN

INLEIDING

Mierlo, un dörp mi pit

Het leuke van oude verhalen is dat ze vaak mooie beelden oproepen. Vooral als een (groot)ouder vertelt over hoe het vroeger was, wat hij of zij toen meemaakte en welke streken er werden uitgehaald. Vaak gaat het dan over oudere familieleden. Op die manier blijft de geschiedenis van een familie en een dorp levendig en wordt die doorgegeven. Tegenwoordig worden er misschien minder verhalen verteld dan vroeger en daarom is het belangrijk om die lokale geschiedenis op een andere manier door te geven. Want wie de geschiedenis kent, kan het heden vaak beter begrijpen. Heemkundekring Myerle is sinds 1984 bezig om allerlei zaken die te maken hebben met ons mooie dorp te verzamelen, te bewaren en te vertellen. Het bestuur van de heemkundekring was dan ook heel blij dat Plus Van Doornmalen wilde meedenken over het uitgeven van een historisch album over Mierlo in de vorm van een canon. In een canon worden de belangrijkste historische gebeurtenissen van een gebied in een tijdlijn vastgelegd, beschreven en voorzien van beeldmateriaal.

Het was een uitdaging om de juiste keuzes te maken. Want de geschiedenis van Mierlo gaat terug tot wel 10.000 jaar voor Christus. En ook het vinden van passende afbeeldingen hierbij was geen sinecure. Vandaag de dag maken we dagelijks meer afbeeldingen dan 100 jaar geleden in een periode van vele jaren.
We kunnen met trots dit album presenteren, waarin aan de hand van 28 thema's de canon van Mierlo is samengesteld. Meer dan 200 foto's ondersteunen de verhalen en er is een website waarop het verhaal nog uitgebreider verteld wordt. In ons verenigingsblad De Myerlese Koerier zullen we er zeker ook nog aandacht aan besteden. Wij denken erin geslaagd te zijn een mooi album te maken, met een fraaie uitstraling en een prima inhoud, een waardevolle aanvulling op de boeken die al eerder over Mierlo zijn verschenen.

Dit boek zou niet mogelijk zijn geweest zonder de medewerking van onze sponsoren, zowel vanuit Mierlo als ook van daarbuiten. Maar nog belangrijker zijn al die mensen die geheel vrijwillig geholpen hebben bij de totstandkoming ervan: de auteurs, de tegenlezers, de fotografen, foto-eigenaren, de fotoverzamelaars en –bewerkers, de vormgevers, de tekenaar, de redactie, de coördinatoren, maar ook de Mierlonaren die meegedacht hebben over de onderwerpen die in de canon zijn opgenomen. Natuurlijk mogen we de medewerkers van de uitgeverij en de medewerkers van Plus Van Doornmalen ook niet vergeten. Wij wensen iedereen veel plezier met het verzamelen van de foto's en het bekijken van onze canon van Mierlo, un dörp mi pit. En we hopen dat bij het bekijken van dit album iedereen zal begrijpen waarom we voor deze titel gekozen hebben.

Bestuur Heemkundekring Myerle

Wil je meer informatie?

De teksten in dit boek zijn ingekorte versies van de oorspronkelijke teksten die de auteurs hebben aangeleverd. Deze teksten, bronverwijzingen, achtergrondinformatie en nog meer afbeeldingen zijn terug te vinden op de website www.canonvanmierlo.nl.
Je wordt van harte uitgenodigd om deze website te bezoeken.

Scan me

Gebruik van QR code

QR-codes geven snel toegang tot websites zonder dat je een webadres hoeft te typen of onthouden.
Je kunt de camera-app van je telefoon gebruiken om een QR-code te scannen.

VENUS VAN MIERLO

De Venus van Mierlo, ook wel het Danseresje van Geldrop genoemd, is de oudste menselijke voorstelling uit de Brabantse geschiedenis. De Venus is een vrouw, met scherpe lijnen getekend of beter gezegd, gekrast in een steen. De steen is opgegraven in 1961 in Geldrop. Een journalist noemde die 'De Venus van Mierlo', een woordspeling op de beroemde Griekse Venus van Milo. En zo komt de steen aan de dubbele naam: het danseresje van Geldrop en de Venus van Mierlo.

Deze koets met het opschrift 'De Venus van Geldrop' reed mee in de stoet tijdens de Kersenoogstfeesten.

In Mierlo en omgeving woonden al mensen in de tijd waaruit de steen stamt. Dat weten we omdat er uit die tijd stenen werktuigen zijn gevonden zoals bijlen, pijlpunten en 'afval' dat bij het maken daarvan overbleef. Men bewerkte brokken vuursteen met klopstenen door er stukken af te slaan. Scherpe afslagen werden gebruikt als schraper om huiden schoon te schrapen. Geschikte stukken werden verder bewerkt tot mes of pijlpunt. De Venus van Mierlo, ofwel Het Danseresje van Geldrop, is op zo'n klopsteen afgebeeld. Hij werd gevonden op de plaats waar in de steentijd jagers een zomerkamp hadden opgeslagen. Daar werd ook afval van de steenbewerking aangetroffen en houtskool van het kampvuur.

De klopsteen met daarop de zichtbaar gemaakte ingekraste 'Venus van Mierlo'.

De Venus van Mierlo' is een steen van 7,4 centimeter hoog, 5,6 centimeter breed en 1,2 centimeter dik. De steen is ongeveer 11.000 jaar oud en komt uit de prehistorie. Veel van de afbeeldingen uit die tijd stellen vrouwenfiguren voor. Het zijn vruchtbaarheidsbeeldjes of -tekeningen die vaak venus worden genoemd.

Deze vuurstenen pijlpunt is vlakbij de Luciaschool gevonden.

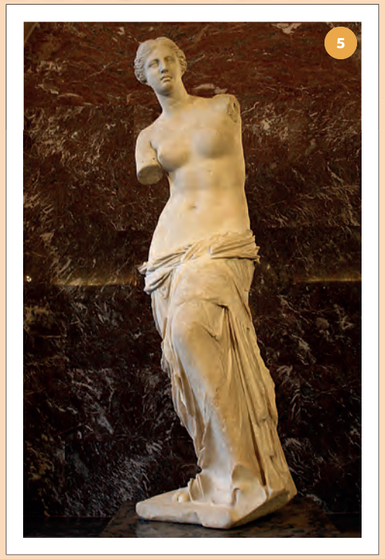

De Venus van Milo in het Louvre, het beeld waar een journalist de woordspeling 'Venus van Mierlo' op baseerde.

Scan me

Deze in Mierlo gevonden bijl is weer terug in Mierlo nadat hij was bewaard in Sint Michelsgestel en Oirschot.

De klopsteen met daarop de 'Danser van Wanssum'.

In Limburg is een soortgelijke steen gevonden met daarop de danser van Wanssum. Beide afbeeldingen werden onderwerp van uitvoerige discussies. De stenen werden alle twee in de jaren zestig gevonden en later bestudeerd door archeologen. Toen pas vielen de ingekraste figuren op. Tot op de dag van vandaag zijn de meningen verdeeld over de afbeeldingen op de stenen.

WONEN IN LUCHEN IS NIKS NIEUWS

De huidige bewoners van nieuwbouwwijk Luchen zijn zeker niet de eerste bewoners van dat gebied. Al in de late bronstijd en vroege ijzertijd – dus ongeveer tussen 1050 en 500 voor Christus – woonden daar mensen. Dat blijkt uit archeologisch onderzoek dat er verricht is, voordat begonnen werd met de bouw van de nieuwe wijk.

Paalsporen in de gele aarde geven aan waar in de ijzertijd een boerderij stond.

Henk van Sleeuwen, van Heemkundekring Myerle, bij een opgegraven karrewiel met op de achtergrond de TV-toren.

De belangrijkste vondst in het gebied van Luchen II betrof plattegronden van gebouwen uit de overgangsperiode van bronstijd naar ijzertijd. Er moeten daar een paar boerderijen met bijgebouwen gestaan hebben en er hebben kuilen gelegen die diverse functies hadden. Het gevonden materiaal komt uit de periodes midden steentijd, nieuwe steentijd, bronstijd, ijzertijd, Romeinse tijd, middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd.

Uit de midden steentijd werd zwerfmateriaal in de paalkuilen aangetroffen, uit de nieuwe steentijd fragmenten van een aardewerken beker. Ook zijn op Luchen in de bodem krassen gevonden van een 'eergetouw', een primitieve versie van een ploeg. En er zijn kuilen aangetroffen waarin producten als gerst, gierst en emmertarwe werden bewaard.

Renske Kok draait aan de Music Ball waardoor het verhaal, dat zij heeft ingesproken, over de geschiedenis van Luchen wordt afgespeeld.

Scan me

Dat op Luchen lang bewoning bleef bestaan, blijkt uit een stukje van een armband uit de La Tène periode (de late ijzertijd) en uit aardewerk stammend uit de Romeinse tijd. Verder zijn er houtskoolmeilers gevonden. Dat waren kuilen waarin houtskool werd gemaakt dat nodig was voor ijzerproductie. Ook van die productie zijn resten gevonden, namelijk ijzerhoudende slakken.

Bij opgravingen in Luchen vonden archeologen restanten van twee plaggenhutten, waarbij vlechtwerk de basis was van de stapeling.

Doorsnede van een van de twee plaggenputten met planken bodem die bij opgravingen in Luchen zijn gevonden.

Bij deze opgegraven put in Luchen bestonden de wanden uit wijntonnen.

Uit twee gevonden haardkuilen blijkt dat er ook bewoning in de late middeleeuwen (1050-1500) was. Uit die tijd zijn ook aardewerk, fragmenten van een weefgewicht en een spinklosje gevonden. Een kleine opgraving op een deelgebied van Luchen Fase III legde eveneens een plattegrond van een boerderij uit de ijzertijd bloot. Elders werd een plattegrond van een boerderij uit een veel latere periode blootgelegd. Die was omgeven door wel 10 putten.

MEROVINGISCHE VONDSTEN

De Merovingische sax die gevonden is bij Bethanië, na de restauratie ervan.

Voorafgaand aan de bouw van Huize Bethanië werd de bodem archeologisch onderzocht. Daarbij werden onder meer een ijzeren zwaard - ook wel sax genoemd - een mes en wat andere metalen voorwerpen gevonden. Ze stammen uit de late Merovingische periode, rond 700 na Christus. In die periode kwam er een soort van her-bevolking door de Franken, nadat de oorspronkelijke bewoners het gebied hadden verlaten. Toen werden de doden nog begraven met grafgiften. In de Karolingische periode die daarop volgde, gebeurde dat niet meer.

Zo werd de Merovingische sax in het graf aangetroffen.

Pastoor Kloeg onthult de Merovingische sax in de H. Luciakerk tijdens de Torendag in 2018.

De vondst van de sax duidt er op dat in dit gebied een belangrijk man moet hebben gewoond, want niet iedereen kreeg zomaar een zwaard mee als grafgift. De sax is gerestaureerd en wordt nu bewaard in een speciale ruimte van het archeologisch depot in Den Bosch. De sax is alleen aan de voorzijde van de oxidatie ontdaan. Omdat in de oxidatie aan de achterzijde nog houtresten van het handvat zaten, konden die behouden blijven.

Leden van Heemkundekring Myerle in en bij de bouwput van Bethanië.

Ook werden er kralen gemaakt van barnsteen, amethist en bergkristal met klop-, snijd- en polijsttechnieken. Er was op grote schaal handel in een gebied van Zuid-Rusland tot Noord-Engeland. De Merovingische kralen waren een Europese mode. De vondst van de halve kraal duidt erop dat er mogelijk een Merovingische begraafplaats ligt in de omgeving van het huidige kerkhof.

De halve kraal uit de Merovingische tijd, gevonden in de buurt van de sporthal.

In de buurt van de sporthal is uit die periode ook een halve glazen kraal gevonden. De productie van dit type startte in 550 na Chr. maar de kralen werden vaak hergebruikt, samen met later geproduceerde kralen. De dichtstbijzijnde productieplaats was Maastricht. Vrouwen uit die Merovingische periode kregen vaak kralen mee in het graf, als armband, halsketting, hangend aan de gordel of los in een tasje. De samenstelling was heel gevarieerd. De glazen kralen werden getrokken, gewikkeld, gevouwen, geperforeerd of uit plakjes mozaïekglas opgebouwd.

Ook dit mes en nog wat andere ijzeren voorwerpen lagen in het graf.

TEN TIJDE VAN KAREL DE GROTE

Het waren niet de uitgeholde boomstammen die in november 2009 bij archeologische opgravingen gevonden werden, die de harten van de heemkundeleden sneller deden kloppen. Nee, echt enthousiast werden ze toen bij het dieper graven in de bouwput in de buurt van de H. Luciakerk schedelresten, tandkapsels, hele botten en gebitsresten tevoorschijn kwamen. Het werd duidelijk dat het om eeuwenoude begravingen ging. Uiteindelijk bleken het 15 inhumatiegraven – oftewel menselijke graven – te zijn, allemaal oost-west gesitueerd.

Kaart uit 1871 met de oude (rode gedeelte, nr. 872) en huidige kerk (gearceerde uitbreiding) met vlakbij het Karolingisch grafveld.

Daarbij legt men de overledene met het hoofd naar het westen. De overledenen waren begraven in kisten, waarvan de afdrukken nog duidelijk aanwezig waren. In de resten van een van de vergane doodskisten werd ook een nagel (spijker) gevonden.

Schoolkinderen uit Mierlo krijgen uitleg tijdens een opgraving en leren over een belangrijk stukje verleden van Mierlo.

Grondverkleuringen en vormen gaven al aanwijzingen voor een belangrijke vondst uit de Karolingische tijd.

Dit gaaf bewaard gebleven skelet is een onderdeel van en een onmiskenbaar bewijs voor het grafveld.

De graven zijn gedateerd in de Karolingische tijd, van 725 tot 900. Het is een periode die werd ingezet tijdens de regering van Karel de Grote. Vrijwel heel Nederland was christen geworden en onderworpen aan het Frankisch gezag. Bij eerdere opgravingen rond de kerk waren al scherven uit de Karolingische tijd gevonden. Maar een grafveld uit die periode, de 8e eeuw, was wel heel bijzonder want die waren in Brabant tot dat moment nog niet eerder aangetroffen.

Deze aannemerswerkplaats stond – zonder dat iemand het wist - jarenlang op de plek waar ooit een Karolingisch grafveld lag.

In geen enkel graf werden grafgiften zoals aardewerk, ijzeren wapens, kralensnoeren of andere sieraden gevonden. In de Merovingische tijd was het gebruikelijk de overledene allerlei voorwerpen mee te geven. Daarom moesten de 15 graven in Mierlo jonger zijn, uit de tijd van de kerstening. Want toen de godsdienst een grotere rol ging spelen, was het niet meer toegestaan om grafgiften mee te geven.

Karolingische munt met afbeelding en met het opschrift Karolus Imperator Augustus. 'Augustus' betekent 'verheven'.

Als de gevonden botresten toebehoord hebben aan christenen, zoals nu wordt aangenomen, moet er in de nabijheid iets hebben gestaan dat als gebedshuis diende, een soort voorloper van de huidige kerk en de kerken in de tussenliggende eeuwen.

DE EERSTE HEREN EN DE GRENZEN VAN DE HEERLIJKHEID

'Caarte figuratief voor de Heerlijkheid en het dorp van Mierlo'; handgetekende kaart met in het rood de grenzen van de Heerlijkheid.

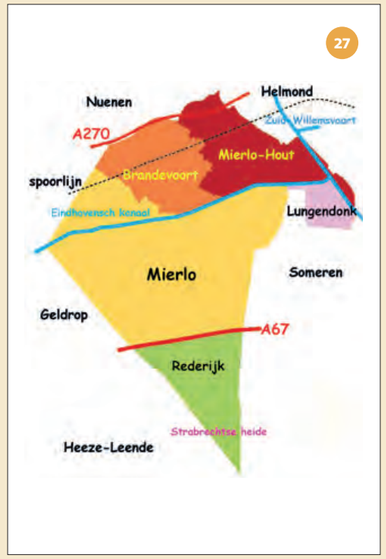

Kaart van Mierlo, in het geel het oorspronkelijke gebied dat is overgebleven. De andere stukken zijn overgegaan naar buurgemeenten.

Het is niet met zekerheid te zeggen hoe lang Mierlo al bestaat. We weten dat er al mensen woonden en werkten vóór de jaartelling, maar van een dorpsgemeenschap was geen sprake. De naam Mierlo (of Mierle of Myerle) komt met enige zekerheid halverwege de 12e eeuw voor. Het gebied lag in het Graafschap Rode, een grondgebied dat werd bestuurd door de familie Van Rode en dat een groot deel van Zuidoost-Brabant besloeg.

Uit de familie Van Rode kwamen de eerste Heren van Mierlo voort. De eerste Heer van Mierlo was Rover of Roelof van Rode (ca. 1160 – ca. 1220). Hij kreeg Mierlo in handen via een huwelijksverbintenis met een kleindochter van de Heer van Heeze. Mierlo was onderdeel van het grondgebied van deze Heer van Heeze.

Deze grenspaal bij de Hoenderboom op de Strabrechtse Heide markeerde de grens tussen Lierop, Someren, Sterksel, Heeze en Mierlo.

De familie Van Rode voerde een wapen van drie keel (rode) molenijzers op een wit schild. Dit wapen was ook meteen het eerste wapen van de Heerlijkheid Myerle. In het huidige wapen van Geldrop-Mierlo komen deze molenijzers nog steeds voor. De nazaten van Roelof bleven Mierlo 'besturen'; zij voerden niet meer de naam 'Van Rode', maar 'Van Mierlo'. Een van hen, Hendrik II, sloot met Hertog Jan I van Brabant een overeenkomst over de grenzen van de Heerlijkheid Mierlo. De grens zoals die eind 13e eeuw werd beschreven, is nooit meer veranderd, tot in 1968 Mierlo-Hout overging naar gemeente Helmond en Lungendonk naar gemeente Someren.

Heren van Mierlo teelden al kersen in 1200

Mierlo was vanaf de 12e eeuw een heerlijkheid, waar de Heren van Mierlo al kersen kweekten. Precies zoals de Romeinen dat vóór hen deden. De Mierlose kersen zijn befaamd vanwege de bijzondere smaak, die wordt bepaald door de bodemsamenstelling in Mierlo.

Deze grenssteen bij de Rederijklaan geeft aan waar de grens tussen Geldrop en Mierlo getrokken was.

Hendrik II bleef Heer van Mierlo tot 1331. Zijn zoon en opvolger, Goesewijn Moedel van Mierlo, was niet zo geïnteresseerd in Mierlo en vond zijn kerkelijke belangen interessanter. Hij droeg de Heerlijkheid Mierlo over aan Otto van Cuijk, in 1335, in ruil voor kerkelijke rechten en cijnzen. Daarmee kwam een einde aan de regeerperiode van het geslacht Van Rode als (eerste) Heren van Mierlo. Naar hen is nog een straat in Mierlo vernoemd.

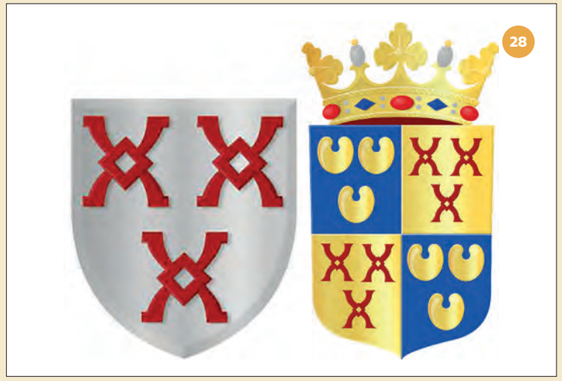

De molenijzers uit het wapen van Van Rode (links) komen terug in het gemeentewapen van Geldrop-Mierlo (rechts).

August Allebé maakte in 1869 dit schilderij van de tolpoort aan het einde van de Houtsestraat bij eetcafé De Barrier (collectie van het museum Boymans-van Beuningen).

HET KASTEEL EN ZIJN BEWONERS

Van de 13e tot en met de 18e eeuw was Mierlo een vrije Heerlijkheid. De lokale machthebbers, de Heren van Mierlo, konden natuurlijk niet zonder een eigen kasteel. In de beginperiode was er dat nog niet, de heren en hun families verbleven waarschijnlijk in een van de grote hoeven die ze bezaten. Het vermoeden bestaat dat het kasteelcomplex zoals we dat van tekeningen en kopergravures kennen, in de 14e eeuw is gebouwd, toen de heren van het geslacht Dickbier aan de macht waren. In diverse geschriften wordt het kasteel omschreven als een imposant, hoog en massief gebouw, dat in een bestaand vennetje stond. Het was voorzien van een voorburcht en omgeven door een gracht.

Beeld uit een 3D-reconstructie van het kasteel zoals het eruit zal hebben gezien, geplaatst in het huidige landschap.

De heerlijkheid Mierlo is achtereenvolgens in bezit geweest van de families Van Rode, Van Langel, Van Cuijk, Dickbier, De Swaeff, Van Grevenbroeck, Van Scherpenzeel en De Heusch. Toen in de 17e eeuw de heerlijkheidsrechten werden ingeperkt en de Mierlose bevolking in 1617 ook nog een groot deel van de heerlijkheidsrechten afkocht, werd de Heerlijkheid Mierlo voor de heren minder interessant. Het kasteel raakte in verval en in 1795 werd het eerste deel ervan gesloopt; andere delen volgden in 1804 en 1809. De locatie van het kasteel ligt nog duidelijk als een verlaging midden in een weiland (oud beekdal van de Kasteelse loop).

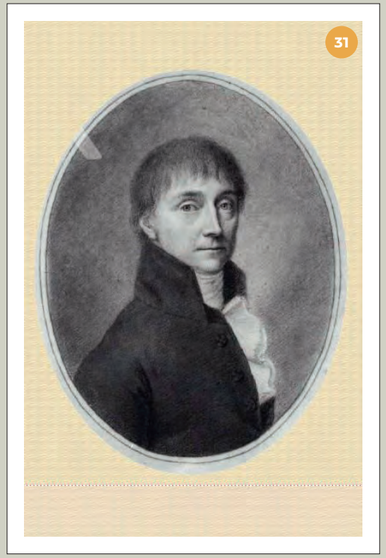

Baron van Scherpenzeel-Heusch heeft niet op het kasteel gewoond; dat was toen al vervallen. Hij was wel vrijheer van Mierlo.

De kasteelboerderijen Nieuwenhuis en Hofgoed samen in beeld. Ze waren eigendom van de Heren van Mierlo.

Het restant van de toegangspoort naar het kasteelcomplex met zicht op boerderij Het Hofgoed.

Het kasteel van Mierlo op een pentekening van Jan de Beijer, uit 1738.

De laatste vrouw van Mierlo was Leopoldina Louisa van Scherpenzeel Heusch. Zij overleed in 1920. De bezittingen in Mierlo zijn midden jaren 30 verkocht. Van de vroegere eigendommen van de heren resten nu alleen nog de windmolen in het centrum en een kasteelboerderij, alsook het secretarijhuis dat in Mierlo beter bekend is als het Jachthuis. De poort naar het kasteelcomplex heeft tot ongeveer 1948 als laatste overblijfsel bestaan en is na een zware storm gesloopt.

Scan me

Een proefsleuf uit 2016 brengt de fundamenten van het kasteel in beeld: uitbraaksporen van de muur met achterin grachtvulling (donkergrijs).

EEN KARDINAAL, EEN BISSCHOP, EEN KANUNNIK EN 12 OUDE MANNEN

Door de eeuwen heen hebben Mierlo en Mierlo-Hout in elk geval drie inwoners gehad, die binnen de kerk hooggeplaatst waren: een kardinaal, een bisschop en een kanunnik.

Een portret van Willem van Enckenvoirt uit de collectie van de Zwartzusters-Augustinessen in Mechelen.

De graftombe van kardinaal Willem van Enckenvoirt in de Sancta Maria dell'Anima in Rome.

Portret van Godefridus van Mierlo. Hij was in de 16e eeuw bisschop van Haarlem.

De kardinaal was Willem van Enckenvoirt uit Mierlo-Hout, geboren in 1464. Hij ontmoette tijdens zijn studie aan de universiteit van Leuven onder andere Adriaan Florisz Boeijens van Utrecht, de latere paus Adrianus VI. Al in 1489 werkte Van Enckenvoirt aan de pauselijke curie in Rome en hij bleef ongeveer 30 jaar werken onder diverse pausen. Toen Adriaan Florisz Boeijens in 1522 tot paus werd gekozen, werd Willem een van zijn drie vertrouwelingen. In 1523 benoemde de paus Willem tot bisschop van Tortosa. In datzelfde jaar, toen de paus ziek werd en zijn einde voelde naderen, benoemde hij Van Enckenvoirt tot kardinaal. Willem van Enckenvoirt stierf in 1534. Hij had nog mogen assisteren bij de zalving en kroning van keizer Karel tot koning van Lombardije. Uit zijn nalatenschap werd de bouw van het Apostelhuis in Mierlo gefinancierd. De 12 mannen die daarin gehuisvest werden moesten alleenstaand, van goede naam en conditie zijn en niet jonger dan 50 jaar.

Godefridus van Mierlo werd in 1518 geboren op Bekelaar. In 1542 werd hij tot priester gewijd en in 1559 gekozen tot provinciaal overste. De Spaanse koning Filips II benoemde hem in 1570 tot bisschop van Haarlem en in 1582 werd Godfried tot hulpbisschop van Munster aangesteld. Zijn laatste opdracht was het consacreren van de door calvinisten ontwijde kerken in Deventer. Maar hij kreeg de pest en overleed in 1587.

De Kanunnik Daemenstraat is vernoemd naar Jan Daemen, een Mierlose priester die kanunnik was in Luik.

Ook kanunnik Jan Damen werd op Bekelaar geboren, waarschijnlijk rond 1550. Hij kwam uit een familie die veel geestelijken telde. Jan werkte een groot deel van zijn werkzame leven als kanunnik van de St.-Lambertuskerk in Luik. Daar werd hij ook begraven, toen hij in 1622 stierf. Hij stichtte twee studiebeurzen, die allereerst bestemd waren voor wettige bloedverwanten en vervolgens voor de armen van Mierlo.

Het wapen van kardinaal Van Enckenvoirt, herkenbaar aan de kardinaalshoed met daaronder drie adelaars.

In 1730 maakte Hendrik Spilman deze tekening van het Apostelhuis, waarin 12 mannen verzorgd konden worden.

DE HEER EN DE HEKSEN

Het kasteel van Mierlo, een ingekleurde pentekening uit de 17e eeuw J. van Croes. In de donjon (links) bevond zich de kerker.

Anneken Boons, schoonzus van Lyncken Pastoirs leest de brief van pastoor van Rijt. Haar rol wordt vertolkt door Riki van Seggelen.

Aan het eind van de 16e eeuw vond gedurende een paar maanden een ware heksenjacht plaats in de regio. Ook in Mierlo werden mensen opgejaagd en veroordeeld, onder aansturing van Erasmus van Grevenbroek. Hij was meer dan 60 jaar de Heer van Mierlo en dat was voor de Mierlose bevolking geen prettige tijd. Hij was een wrede heerser die er alles aan leek te doen om de al arme bevolking nog armer te maken. Zo is bekend dat hij inwoners tienden (is een vorm van belasting) en boetes oplegde. En als ze die niet konden betalen, liet hij hun schamele eigendommen bij opbod verkopen. Meestal had hij dan zelf een stroman tussen de opkopers zitten...

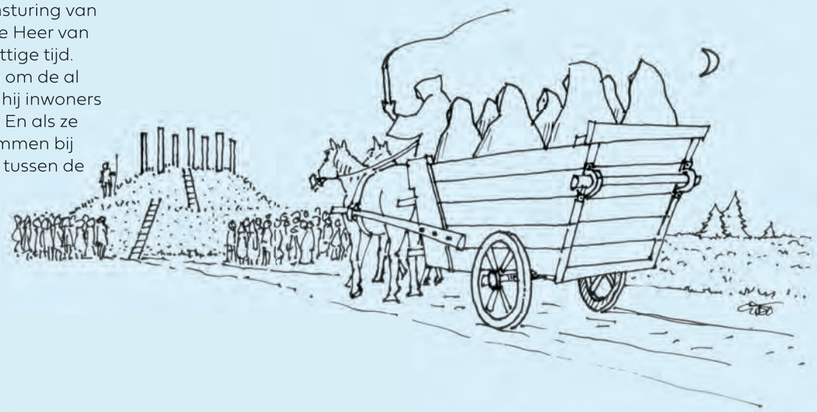

Annelies van Hout in de rol van Marie Baten voordat ze de waterproef ondergaat.

Onder het bewind van Van Grevenbroek zijn in Mierlo 5 vrouwen gearresteerd en op de brandstapel geëindigd, omdat ze heks zouden zijn. Het waren gewone, eenvoudige vrouwen. De eerste was Marie Baten. Zij zou de koeien van een boer hebben betoverd, waardoor die ziek werden. Destijds hadden ze proeven waarmee ze dachten te kunnen bewijzen dat iemand een heks was: zo gooiden ze een gearresteerde vrouw in het water. Als ze bleef drijven, was ze een heks, zo werd geredeneerd. Marie Baten dacht die waterproef wel te kunnen doorstaan, maar dat viel tegen. Ze bleef drijven. Toen begon ze zelf te twijfelen en uiteindelijk bekende ze, waarschijnlijk om van de ondervraging en de foltering af te zijn.

Zo zou de heksenverbranding op de Strabrechtse Heide er in 1595 uitgezien kunnen hebben.

Scan me

Korte tijd na de processen in Mierlo werden de heksenprocessen verboden en kwam een eind aan deze vrij willekeurige vervolging van waarschijnlijk onschuldige personen.

Jenneken Gordtkens, gespeeld door Lia van Heugten, zit op de Galgenberg te treuren over haar lot.

Eenzelfde lot viel vervolgens Lyncken, de dienstmeid van de pastoor, ten deel. En ook Jenneken Gordtkens, Heijl Bellen en Lys Cuypers en vanuit Mierlo-Hout Judth van Dorren, Margriet Muls en Theun Eumans werden opgepakt, ondervraagd en veroordeeld. Gelukkig voor hen werden ze niet levend verbrand, maar eerst gewurgd.

Een gevangene (vertolkt door Rinus Sloots), opgesloten in de kerker van het kasteel van Mierlo. Dat was ook het lot van de heksen.

GODSDIENSTTWISTEN GAAN NIET AAN ONS VOORBIJ

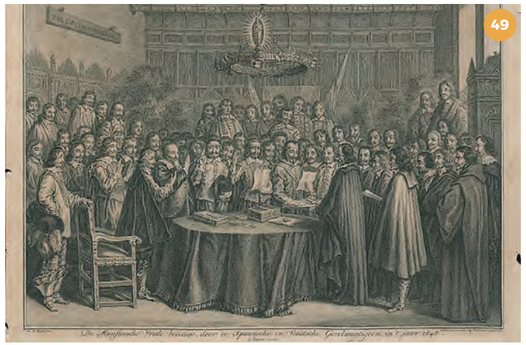

Met de Vrede van Münster in 1648 kwam een einde aan de 80-jarige oorlog in Spanje. Er kwamen strenge maatregelen tegen de katholieken.

In 1629 had Frederik-Hendrik, prins van Oranje en generaal van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, de stad Den Bosch ingenomen. De Meierij, waartoe Mierlo ook behoorde, stond nu onder gezag van èn katholiek Spanje èn de protestantse Republiek. Er kwamen beperkingen voor de katholieken. Maar Mierlo begon daar pas iets van te merken, nadat in 1648 de Vrede van Münster gesloten werd en er een einde kwam aan de 80-jarige oorlog met Spanje. Het protestantisme voerde vanaf nu de boventoon. Net als elders werden in Mierlo kerk en pastorie in beslag genomen. Priesters moesten vertrekken, er kwamen 17 dominees naar Peelland.

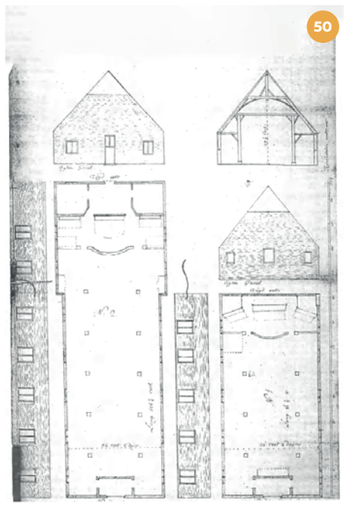

In 1752 verkeerde de schuurkerk in slechte staat. Op de tekening rechts de oude schuurkerk en links de uitbreiding met een nieuw priesterkoor.

Met de inval van de Fransen in 1672 werd het beleid van de overheid soepeler. De katholieken in Mierlo mochten een 'schuurkerk' bouwen, die aan de buitenkant zijn functie niet verried.

In 1795 werd de Bataafse Republiek uitgeroepen met als resultaat vrijheid van godsdienst, ook voor de katholieken. Toen vervolgens in 1798 de Staatsregeling aangenomen werd, kon in de plaatsen waar de katholieken het grootste kerkgenootschap vormden, onderhandeld worden over de teruggave van de kerken. In Mierlo duurde het jaren voordat men het eens werd over het bedrag dat de katholieken aan de protestanten moesten geven om de kerk terug te krijgen.

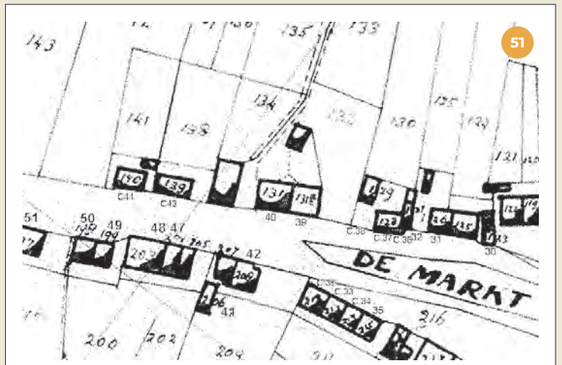

De Marktstraat met de schuurkerk waarschijnlijk op perceelnummer 134, dat is nabij het huidige pand met huisnummer 59.

Uiteindelijk bepaalde koning Lodewijk Napoleon in 1806 dat bedrag: 6000 gulden. Daarmee bouwden de protestanten in 1812 naast het raadhuis een protestantse kerk en pastorie (nu Dorpstraat 140). Een kleine 10 jaar later al werd de kerk verkocht en bouwden de protestanten een nieuwe kerk in Nuenen, omdat daar steeds meer mensen protestants werden.

In 1812 bouwden de protestanten van de opbrengst van de katholieke kerk een kerk met pastorie (links van het Oude Raadhuis).

Kerk te Mierle naar een tekening van Andries Schoemaker door Abraham de Haan opgenomen in Corte beschrijving der Steeden, enz. 1732. In 1818 werd de oude kerk weer in gebruik genomen en werd de schuurkerk gesloopt.

Vervolgens was in Mierlo een volkstelling nodig om te beslissen welke kerk voor de eredienst behouden zou blijven: de schuurkerk of de oude kerk. Het werd de oude kerk, die in 1818 weer gebruiksklaar was. In datzelfde jaar werd de schuurkerk gesloopt.

De protestanten verkochten in 1821 hun kerk annex pastorie die oorspronkelijk in dit gebouw gevestigd was. Van de opbrengst bouwde men een nieuwe kerk in Nuenen.

BESMETTELIJKE ZIEKTES RAKEN HET DORP

Door de eeuwen heen heeft Mierlo zwaar te lijden gehad onder besmettelijke ziekten zoals de pest, de rode loop, de pokken en cholera. De pest brak in 1636 uit in het gehucht Overakker en al snel verspreidde de epidemie zich. Ruim een eeuw later, in 1779, stierven in 23 dagen tijd 68 Mierlonaren – dat was 4,5 procent van de bevolking - aan de rode loop oftewel dysenterie. Over de uitbraak van de pokken in 1824 is relatief weinig bekend. Van 1830 tot en met 1832 heerste cholera in Mierlo; in deze periode overleden meer inwoners dan er geboren werden: 234 tegen 148.

De Engelse arts Edward Jenner ontdekte in 1796 een vaccin tegen de pokken.

Net als nu bij corona namen bestuurders maatregelen om uitbreiding van besmettelijke ziektes tegen te gaan. Zo moesten mensen die aan de pest leden, zes weken 'op hun erven blijven op boete van 18 gulden'. En bij de uitbraak van de rode loop werd reizen naar andere plaatsen streng verboden; en ondanks de kou mocht niemand naar de Peel om turf te halen voor de kachel.

Tot 1872 was bij een epidemie vooral sprake van lokaal beleid. In dat jaar werd de 'Wet tot voorziening tegen besmettelijke ziekten' ingevoerd en dat leidde in Mierlo een jaar later tot de 'verordening op het vervoer van lijders aan een besmettelijke ziekte'.

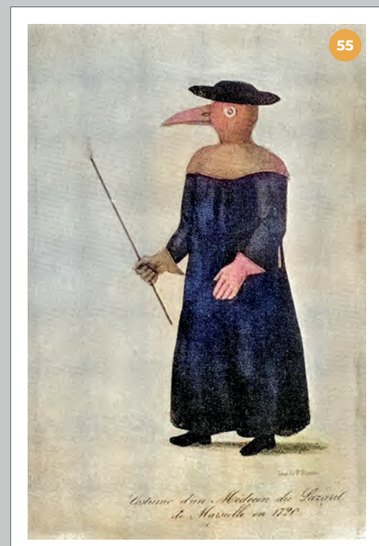

De `snavel` van de pestmeester was gevuld met kruiden en specerijen om besmetting met de pest door de lucht te voorkomen.

Patiënten lijdend aan cholera in de 19e eeuw, worden verzorgd.

Medische zorg was er tot 1800 amper bij besmettelijke ziekten. Mierlo had geen eigen arts. Bij het pokkenvirus werd in 1796 wel iets ontdekt: dat mensen die besmet waren met de koe-pokken immuun waren voor de gevaarlijkere vorm van pokken. Sinds die tijd kennen we de vaccinatie. Toen in 1824 in Mierlo de pokken uitbraken, vroeg de burgemeester alle inwoners zich te laten inenten.

Behalve met de drinkwatervoorziening was het ook slecht gesteld met de huisvesting. Deze wevershuisjes zijn er een voorbeeld van.

Langzaamaan kwam het besef dat bij die besmettelijke ziekten ook interne factoren, zoals slechte medische zorg, huisvesting en drinkwatervoorziening een rol speelden. Toch duurde het in Mierlo nog tot 1932 voordat er een aansluiting kwam op het waterleidingnet.

Pas met de aansluiting op het waterleidingnet in 1932 werd de kwaliteit van het drinkwater in Mierlo beter.

Het schildje aan de Mierlose meiboom uit 2021, dat herinnert aan de coronapandemie.

HUISVLIJT: WEVERS EN BROUWERS

De Mierlose thuiswever Van de Waterlaat.

Thuiswevers werkten voor fabrikeurs uit Helmond, Geldrop en Eindhoven. Vanaf ongeveer 1830 ontwikkelden die fabrikeurs zich tot textielindustrieën. Voor de thuiswevers betekende dat concurrentie en zij moesten kiezen: blijven werken voor de fabrikeurs of als fabrieksarbeider aan de slag in de grote fabrieken. Dat leidde tot een flinke afname van het aantal thuiswevers in Mierlo: van 600 in 1857 tot nog maar 210 in 1895.

Het wevershuisje van Breur Sanders 'onder de bumpkes'. Nu is dat de Eikendreef.

Wevers

Mierlo was enkele eeuwen geleden overwegend agrarisch. Boerenbedrijfjes voorzagen zoveel mogelijk in hun eigen behoeften. Daar hoorde ook het telen van vlas bij, de grondstof voor het weven van linnen. Dat linnen was voor eigen gebruik, maar de keuterboertjes verdienen ook wat bij door te weven voor de 'fabrikeurs': koopmannen die grondstoffen inkochten en vervolgens voor de bewerking een beroep deden op de thuiswevers.

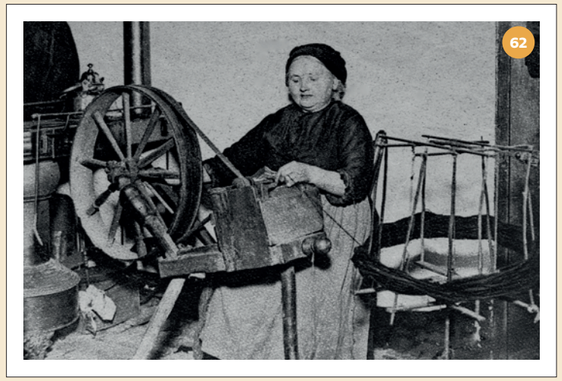

Een spinster spoelt de wol op.

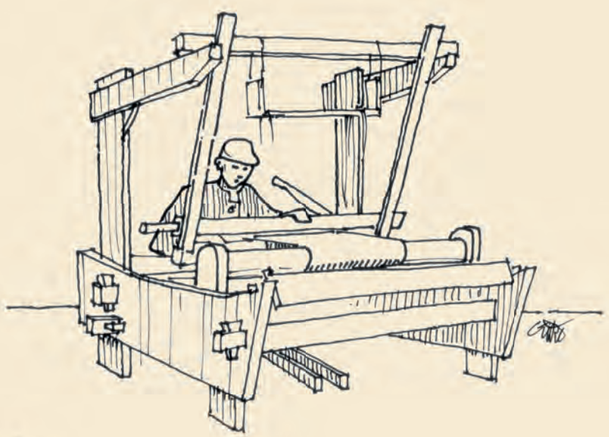

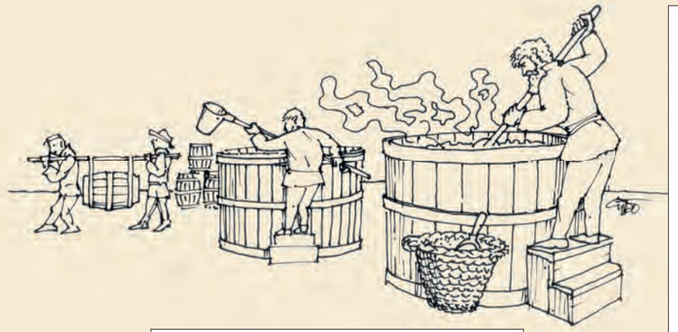

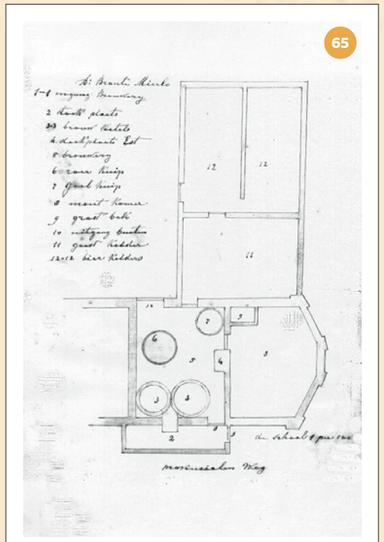

Plattegrond van brouwerij 'Het Vertrouwen' van Arnoldus Branten. Vroeger stond hier de protestantse kerk. Zie de afbeelding op fotonummer 54.

Mierlo had ook nogal wat herbergen en /of tapperijen in de 19e eeuw met namen als De Trimpert, De Engel, De Eenhoorn, Het Anker, De Gouden Leeuw, De Rode Leeuw, Het Wit Paard, De Roskam, De Grote Goor, De Geldersche Melkkoe, De Kroon, De Lindeboom en De Halve Maan. De drankwet van 1881 - nodig door het toenemende drankmisbruik - stelde paal en perk aan het aantal verkoopplaatsen van alcohol. In 1882 werden in Mierlo 33 vergunningen verleend, 15 minder dan een jaar daarvoor.

De brouwerij van Antonie Keunen lag aan de Hekelstraat, in het pand Karelstein.

Brouwerijen

Mierlo had net als alle andere dorpen vroeger veel eigen brouwerijen. Er werd veel bier gedronken, omdat het drinkwater in de middeleeuwen niet altijd betrouwbaar was. Bij bierbrouwen werd het water gekookt. Het bier van toen bevatte wel minder alcohol dan nu.

In de 17 en 18e eeuw had Mierlo nog zeven brouwerijen, eind 19e eeuw waren er nog vier. De meest bekende was 'Cambrinus', gebouwd in 1878, achter het pand Pastoor de Winterstraat 1, daar waar nu een kinderopvang is gevestigd.

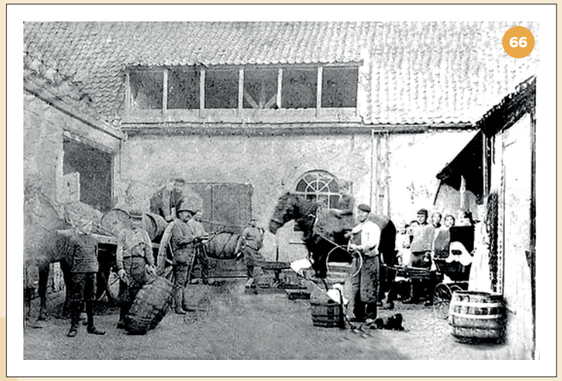

Binnenplaats van brouwerij 'Cambrinus' op de hoek Pastoor de Winterstraat/Heer van Scherpenzeelweg (foto-archief van de familie Prinsen +/- 1900).

NIEUWE VERBINDINGEN VIA WEG, WATER EN RAILS

Toen in 1813 het Koninkrijk der Nederlanden ontstond, zag koning Willem I het als zijn taak de economie te verbeteren door allereerst de infrastructuur aan te pakken. De eerste voor Mierlo belangrijke weg was de provinciale weg Geldrop-Helmond-Gemert, aangelegd in 1856-1857. De provincie wilde deze verharde weg door de Hekelstraat naar Helmond laten lopen, Mierlo wilde hem door het centrum hebben. Mierlo kreeg zijn zin. De Kerkstraat was de eerste klinkerweg van Mierlo. Verharding van dit zandpad – voltooid in 1876 - was volgens de gemeenteraad in het belang van landbouw en handel.

De Zuid-Willemsvaart liep bij sluis 8 door Mierlo.

De provinciale weg (Geldropseweg) werd midden 19e eeuw aangelegd en voor het laatst in 2009 vernieuwd.

Een van de belangrijkste waterwegen die onder koning Willem I zijn aangelegd, is de Zuid-Willemsvaart. Dit kanaal van Maastricht tot Den Bosch heeft een lengte van meer dan 120 kilometer. Het werd tussen 1824 en 1826 gegraven. Het kanaal liep wel een klein stukje door Mierlo, maar de gemeente had er weinig voordeel van. Eindhoven begon wat jaren later met de aanleg van het Eindhovensch Kanaal. Dat leidde tot veel consternatie in Mierlo, alleen al omdat heel veel grond aangekocht moest worden van Mierlose boeren. Ook dit kanaal – geopend in 1846 – heeft Mierlo aanvankelijk niet veel economisch voordeel opgeleverd.

De Kerkstraat toen die nog nauwelijks bebouwd en bestraat was. De foto is gemaakt ter hoogte van het huidige pand nummer 30.

In 1905 werd een brug over het Eindhovensch Kanaal aangelegd ten behoeve van de tramlijn Eindhoven-Helmond.

De tramlijn Eindhoven-Helmond liep ook door het centrum van 't Hout.

Scan me

Tussen 1863 en 1866 kreeg Mierlo ook de eerste rails op zijn grondgebied, met de spoorlijn Eindhoven-Helmond-Venlo. Ook dit leverde meer problemen dan voordelen op. Het gemeentebestuur pleitte diverse malen voor de aanleg van een treinstation op het Hout, maar zonder resultaat. Wel kreeg Mierlo rond 1905 een tramlijn en een tramstation op de route Eindhoven-Helmond. De tramlijn zou uiteindelijk 30 jaar dienst doen, daarna namen autobusdiensten en vrachtvervoerders de functie van de tramlijn over.

Er werd dus in de 19e eeuw heel wat tot stand gebracht wat betreft infrastructuur, maar veel van de verbindingen stonden in dienst van de behoeften van de grotere omliggende gemeenten van Mierlo.

Vrachtvervoer op het Eindhovensch kanaal bij de Broekse brug.

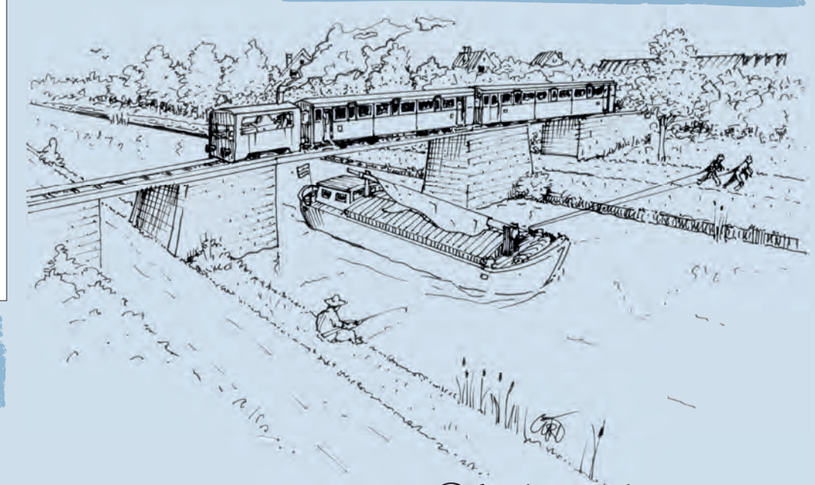

NAAR DE MISSIE

Leo Gottenbos werd op 17-12-1978 door Mgr. Jan Bluyssen in de Heilige Luciakerk tot priester gewijd.

In de periode voor 1950 was priester, pater of zuster worden een veel voorkomende beroepskeuze. In de vaak grote gezinnen was het een goede beroepskeuze en voor degenen die als missionaris gingen werken, trok ook het avontuur in een ver land aan. In de missie werken betekende het geloof brengen aan mensen in andere delen van de wereld, ver weg dus. Maar het was niet alleen zieltjes winnen voor het katholieke geloof, wat critici wel eens beweren. Er werd ook heel veel sociaal, medisch en onderwijskundig werk verricht.

Pater Frans van Vlerken, missionaris van Scheut, vertrok in 1911 voor de eerste keer naar de missie in Ortos (China).

Kapucijn Godhard van Mierlo (Theo Liebreks) te midden van zijn parochianen op de missiepost in Sumatra.

Zuster Matthaëi (Maria van Hoek) in Kings William's Town (Zuid-Afrika) is blij met de door het PMC ingezamelde goederen vanuit Mierlo.

Dominicanesse Amata (Berta Heesakkers) van de Loeswijk was een groot aantal jaren werkzaam als verloskundige in de omgeving van Johannesburg.

Zusters Theodora (Nella) en Thecla (Ann) Sloots met hun ouders en achterooms pater Theo Sloots en pater aalmoezenier Jan Lucas Knoops.

Ook Mierlo kende heel wat paters en zusters. Het is ondoenlijk ze allemaal te noemen, daarom de keuze voor enkelen die als missionaris werkzaam waren. Mierlose missionarissen waren werkzaam over de hele wereld, bijvoorbeeld in China, Indonesië, Zuid-Afrika, Ghana en Brazilië. In Mierlo-Hout zijn enkele straten naar missionarissen genoemd zoals naar Frans van Vlerken. Bekende missionarissen uit Mierlo zijn Godhard van Mierlo, geboren als Theo Liebreks en Leo Gottenbos. Ook diverse Mierlose vrouwen waren werkzaam in de missie. Zij behoorden tot een Dominicaanse orde die vooral werkzaam was in Zuid-Afrika.

Als gesproken wordt over missionarissen en zusters in de missie, dan mag ook het Parochieel Missie Centrum (PMC) Mierlo niet worden vergeten. Deze vrijwilligers van dit centrum waren het hele jaar door bezig om geld en goederen bij elkaar te halen om de paters en zusters te steunen. Niet alleen de vastenacties (zoals Memisa en Miva) maar ook het jaarlijkse Driekoningen-zingen en de kledingacties waren belangrijke evenementen. Er werden vele kilo's kleren overzees verscheept. Ook haalde het PMC geld op bij bruiloften en jubilea. In Rond de Toren werd wekelijks melding gemaakt van wat er was opgehaald. Veel ouderen zullen zich nog herinneren dat ze zilverpapier en doppen van de (dag-)melkflessen spaarden en die inleverden op school. De opbrengst daarvan was bestemd voor de missie.

DE ZUSTERS KOMEN!

Toen in 1837 Reinier Vissers werd benoemd tot pastoor in Mierlo, wist hij dat hij ook beheerder werd van de fondsen van het inmiddels opgeheven Apostelhuis in Mierlo-Hout, een tehuis voor alleenstaande oudere mannen. Hij wilde een nieuw gasthuis bouwen om er die mannen goede verzorging te bieden. Tevens wilde hij in Mierlo een Franciscanessenklooster vestigen. Uiteindelijk lukte hem dat ook, na een aantal jaren. Op 26 november 1874 kwamen zes zusters Franciscanessen en twee lekenzusters op een boerenkar vanuit Oirschot aan in Mierlo en namen ze intrek in het nieuwe klooster, dat tegenover kerk en pastorie stond. Het middengedeelte van het gebouw was voor de zusters, de linkervleugel voor een school en de rechtervleugel voor de behoeftige oudere mannen.

Het klooster met de kapel. In 2005 werd het gebouw behalve de voorgevel gesloopt en werd de nieuwbouw van het bejaardenhuis gerealiseerd.

Het Liefdesgesticht (verzorgingshuis) in Mierlo-Hout. In 1976/77 werd op deze plek verzorgingshuis Alphonsus gebouwd.

Huize Bethanië met het klooster en het bejaardenhuis. Links was de Luciaschool.

75 jaar klooster in Mierlo, een foto van 26 november 1949. Er waren toen 20 zusters en er zaten 200 meisjes op school.

In Mierlo-Hout werd in de tachtiger jaren van de 19e eeuw een klooster gevestigd. Pastoor Elsen legde via connecties contact met de zusters van Schijndel, die bereid waren een klooster in Mierlo-Hout op te zetten: het Alphonsus-klooster. In 1889 kregen de eerste meisjes er onderwijs en in datzelfde jaar werd de eerste zieke al opgenomen in het liefdegesticht.

Johan van Hoof heeft de betekenis van de zusters voor Mierlo – zorg en onderwijs – met dit beeld mooi weergegeven.

In 1874 begonnen de pas aangekomen zusters in Mierlo met de Luciaschool voor meisjes, aanvankelijk met 40 kinderen. In 1877 kwam er ook een kleuterschool bij, voor zowel meisjes als jongens. En de eerste 4 hulpbehoevende mannen kwamen in 1881 naar het klooster; later werd dat aantal uitgebreid tot 12.

De zusters Simplicia Bekx, Alberdine Kanters en Hilaria van der Zanden bij het klooster in Oirschot. Zuster Lucentia van der Zanden, was de laatste Franciscanesse in Mierlo, zij staat niet op de foto.

De ontwikkelingen in Mierlo stonden niet op zichzelf. In heel Brabant was sinds het einde van de 18e eeuw sprake van een emancipatiebeweging van het katholieke volksdeel. Het katholiek onderwijs kreeg een flinke impuls door het bisschoppelijk Mandement uit 1868, waarin gepleit werd voor katholiek in plaats van neutraal onderwijs. Ook werd gepleit voor aparte scholen voor jongens en voor meisjes. Dat gescheiden katholiek onderwijs zou blijven tot in de jaren zestig van de vorige eeuw.

ONDERWIJS IN ONTWIKKELING

Er is weinig bekend over de vroege geschiedenis van het onderwijs in Nederland. De eerste vermelding van een kloosterschool in Nederland komt uit het jaar 750. In Mierlo is dat eeuwen later: uit stukken blijkt dat het dorp in 1550 een school had. Het ging om een school met schoolmeesters-woning op het kerkhof, tegen de muur. Tot 1648 werd het onderwijs gegeven door katholieke kosters/schoolmeesters, daarna kwam het in protestantse handen, ook in Mierlo. Pas in 1797 werden er, met de komst van de Bataafse republiek, weer katholieke schoolmeesters in Mierlo aangesteld.

Tot de bouw van de Johannesschool in 1899 was dit het schoolgebouw bij de Heuvel. Later werd het de stalling voor de brandspuit.

In Mierlo werd de school op het kerkhof gesloopt in 1755; er kwam een nieuw gebouw in de buurt van de Heuvel; in 1824 werd dat gerenoveerd en uitgebreid. In 1899 werd een nieuwe school geopend: de Johannesschool. Het was een school voor alleen jongens. In 1927 werd deze overgedragen aan het kerkbestuur; de niet-katholieke onderwijzers werden ontslagen. De Johannesschool werd in 1987 gerenoveerd en verloor in 2015 zijn onderwijsfunctie.

De eerste meisjesschool was de Sint Lucia, in 1874 gestart door de zusters Franciscanessen. In 1924 werd een nieuw gebouw geopend, naast het klooster. In 1969 werd de Lucia een gemengde school en in 1984 kreeg die een nieuw gebouw, aan de Haver.

Vanaf 1889 gaven de zusters van Schijndel in dit gebouw onderwijs aan de meisjes uit Mierlo-Hout.

In de 19e eeuw verbeterde het onderwijs in ons land en ook in Mierlo en Mierlo-Hout; de gemeente werd verantwoordelijk voor het lager onderwijs. Aanvankelijk gingen veel meer jongens dan meisjes naar school, maar dat veranderde bij de opening van een meisjesschool in Mierlo in 1874 en in Mierlo-Hout in 1889. Later bij de invoering van de Leerplichtwet (1901) verbeterde de situatie voor de meisjes opnieuw.

De Johannesschool – de jongensschool – gezien vanuit de lucht.

Voor veel Mierlose vrouwen is de grote houten poort een herinnering aan hun lagere schooltijd.

Het onderwijs in Mierlo was met name katholiek onderwijs. Pas in 1974 kwam in Mierlo-Hout op initiatief van een aantal ouders een openbare school, OBS 't Hout. Mierlo kreeg pas weer in 1981 openbaar onderwijs toen 't Schrijverke aan de Heer van Grevenbroekweg werd geopend.

De kleuterschool St. Jozef stond op de plek waar nu de speeltuin bij De Vliegert ligt.

De jongens en meisjes uit Mierlo-Hout moesten in Mierlo naar school. De jongens kregen in 1873 een eigen schoollokaal op 't Hout, de meisjes moesten wachten tot 1889, toen de zusters van Schijndel met een eigen school begonnen. In 1928 wordt door toedoen van pastoor Strijbosch de r.k. Jongensschool geopend ter vervanging van de oude school.
In begin van de jaren 50 van de vorige eeuw verkeerde de school in een dusdanige staat, dat vernieuwing en uitbreiding hard nodig waren. In de loop der jaren is dat dan ook gebeurd en op 15 januari 1954 werd het eerste gedeelte plechtig ingezegend. De nieuwe school heette voortaan St. Odulfus-school. Deze school is vanaf de oprichting steeds een jongensschool geweest, in 1968 werd zij toegankelijk voor jongens en meisjes.

Met de opening van een nieuw gebouw in 1954 kreeg de r.k. Jongensschool uit 1928 een nieuwe naam: St. Odulfusschool.

TWEE LUCIAKERKEN

Henri Knip schilderde halverwege de 19e eeuw de Heilige Luciakerk voordat het gebouw werd afgebroken. De toren bleef staan. Helemaal links op de foto kun je het kasteel zien.

De Heilige Luciakerk heeft altijd op de huidige plek gestaan, tussen de Heer van Scherpenzeelweg en de Pastoor de Winterstraat. Voor de inwoners van Mierlo-Hout was dat best ver, toen ze nog geen eigen kerk hadden. Zij waren blij met de schuurkerk in de Markstraat, ten tijde van de protestantse 'overheersing'. Als het aan de Mierlo-Houtenaren had gelegen, was die schuurkerk ook de officiële kerk geworden, toen de katholieken in 1818 de gewone kerk weer in gebruik namen. Maar de meningen waren verdeeld. Er moest zelfs een volkstelling aan te pas komen; die viel uit in het voordeel van degenen die de originele kerk weer in gebruik wilden nemen. Die kerk dateert uit 1492, zo laat een gedenksteentje in het gebouw zien. De aanvankelijke patroonheilige was de Heilige Maria, sinds midden 15e eeuw werd dat de Heilige Lucia. In de loop der eeuwen raakte het kerkgebouw in slechte staat en werd het ook te klein om alle kerkgangers een plaats te kunnen bieden.

De Heilige Luciakerk rond 1950, toen nog omringd door akkers.

Scan me

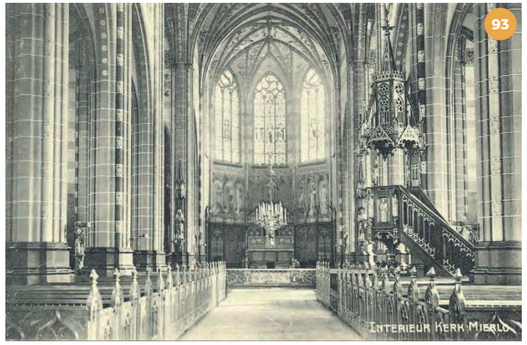

De Heilige Luciakerk van Mierlo in volle glorie met preekstoel, communiebank en muurschilderingen.

Pastoors dienen lang
In de beide nieuwe Luciakerken van Mierlo en Mierlo-Hout hebben pastoors het goed naar hun zin blijkbaar. Maar liefst drie van hen hebben meer dan 30 jaar gediend. In Mierlo-Hout was dat bouwpastoor Elsen (1881-1917) en in Mierlo de pastoors van Lierop (1929-1961) en Kloeg (1986-2018).

Oude ansichtkaart van de Sint Luciakerk en de Houtsche straat. De voorloper van deze kerk was de Agathakapel.

In 1856 kreeg het kerkbestuur een subsidie van 12000 gulden van de gemeente en kon begonnen worden met de bouw van een nieuwe kerk. Die werd in 1858 in gebruik genomen, maar door geldgebrek duurde het nog tientallen jaren voordat het gebouw helemaal klaar was.

De Sint Luciakerk van Mierlo-Hout in volle glorie met preekstoel, communiebank en muurschilderingen.

Drie klokken werden in 1942 uit de Sint Luciakerk in Mierlo-Hout door de Duitsers geroofd.

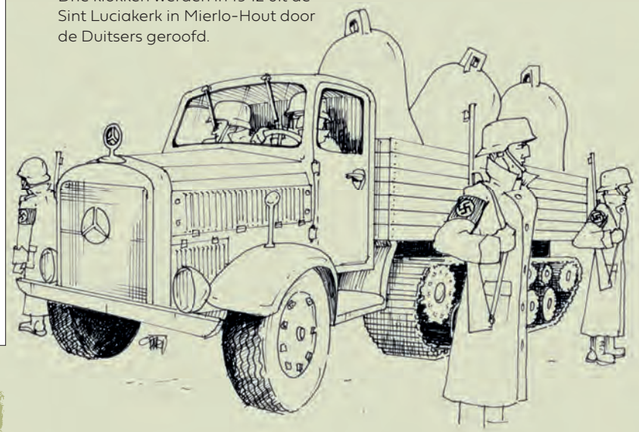

De Sint Luciakerk op 't Hout werd tussen 1895 en 1897 gebouwd. De architect was Caspar Franssen uit Roermond.

Intussen groeide 't Hout en bovendien werd het oorspronkelijke gehucht afgescheiden van het dorp door de aanleg van het Eindhovensch Kanaal in 1845/46 en de spoorlijn Eindhoven-Venlo in 1866. Het werd dus tijd voor een eigen kerk. In 1883 kwam daarvoor toestemming vanuit Den Bosch en benoemde bisschop Godschalk kapelaan Nicolaas Elsen tot bouwpastoor. Die liet een noodkerk bouwen die meer dan 10 jaar in gebruik was. De echte kerk kwam in 1897 gereed. Deze 'dochterkerk' kreeg dezelfde naam als de moederkerk in Mierlo, met het woordje Sint ervoor: Sint Lucia dus.

TEN TIJDE VAN DE EERSTE WERELDOORLOG

Nederland was neutraal tijdens de Eerste Wereldoorlog. In België werd wel hevig gevochten en dat leidde er toe dat ongeveer een miljoen Belgen naar ons land vluchtten. In Mierlo werd een beperkt aantal vluchtelingen opgenomen. Er is een lijstje bewaard gebleven met 20 personen erop, die her en der onderdak hadden gekregen. Ook was er een inkwartieringslijst voor de opvang van militairen. Dat bleek uiteindelijk niet nodig te zijn.

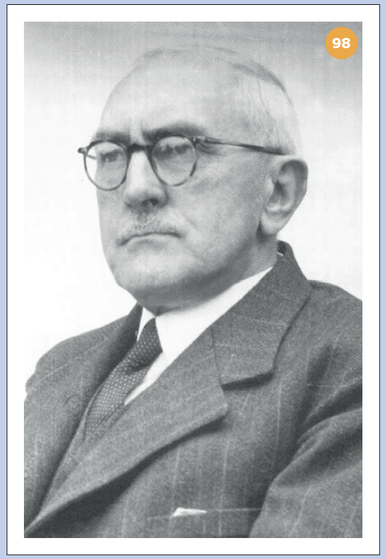

Burgemeester Verheugt was ook ondernemer; hij richtte tijdens de Eerste Wereldoorlog een groentedrogerij op.

Het patronaatsgebouw, ontworpen door architect J.H. van Groenendael, werd in 1914 gebouwd door aannemer P. Huijbregts.

Tal van landelijke maatregelen troffen ook Mierlo. Zo moesten in november 1914 alle Mierlose trekhonden worden ingeleverd ten behoeve van het leger. Ook 18 schapenhouders moesten hun wol inleveren, tegen een vergoeding van 1,65 gulden per kilo. En net als in de rest van Nederland kwam er een verbod op de uitvoer van bepaalde producten en kwam er een distributiebureau voor de verdeling van schaarser wordende levensmiddelen en brandstoffen.

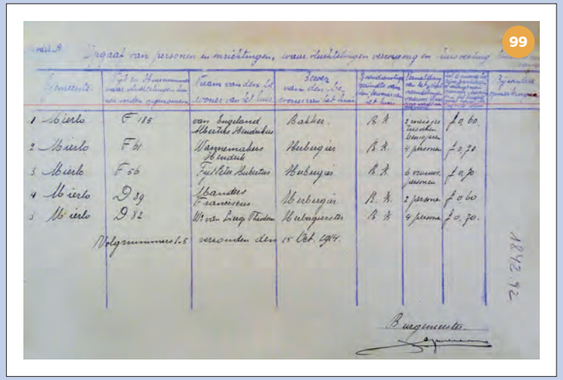

Een overzicht van Mierlonaren die bereid waren Belgische vluchtelingen op te nemen in oktober 1914.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog stichtte Ign. de Haes een textielfabriek in Mierlo.

Op 10 oktober 1917 speelde zich een drama af in een café op Het Broek. Twee zwervende Duitse deserteurs kwamen in het café van de weduwe Joosten. Ze was alleen thuis met haar dochtertje dat de volgende dag 3 jaar zou worden. De deserteurs bonden de weduwe vast. En terwijl de een op zoek ging naar geld, probeerde de ander het huilende kind stil te krijgen. Hij ging zo hardhandig te werk dat het meisje overleed. Met 40 gulden en een paar sieraden op zak gingen de mannen er vandoor. De weduwe sloeg alarm, buren gingen achter de Duitsers aan en uiteindelijk konden de deserteurs worden aangehouden. Zij kregen respectievelijk 12 en 15 jaar celstraf.

Twee Duitse deserteurs pleegden een overval op het café bij de Broeksebrug, waarbij een 3-jarig meisje om het leven kwam.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd ook in Mierlo veel hout gekapt en verscheept naar Rotterdam. De noodboswet van 1917 probeerde daar een eind aan te maken.

Deze timmerfabriek was van de familie Van Winckel, die in de Eerste Wereldoorlog België ontvluchtte.

Er waren gelukkig ook positieve ontwikkelingen tijdens de oorlog. Zo werd Mierlo in 1914 aangesloten op het elektriciteitsnet. Ook de werkgelegenheid kreeg een impuls: textielfirma De Haes opende een fabriek waar honderden Mierlonaren in de loop der jaren hun kost zouden verdienen.

BRAND IN DE MARKTSTRAAT

De gevolgen van de brand werden vereeuwigd op ansichtkaarten.

Het was warm die dag en er stond een stevige westenwind. De brand ontstond in de boerderij van Johannes Raaijmakers en werd rond kwart over elf ontdekt door buurtbewoners. De hoogzwangere vrouw van Raaijmakers was alleen thuis met een baby van ongeveer een jaar. Zij rende naar buiten en werd door buurtgenoten opgevangen.

Een troosteloze blik op de overgebleven ruïnes.

De datum zaterdag 27 augustus 1921 zal niet snel uit het geschiedenisboek van Mierlo verdwijnen. Op die dag werden bij een grote brand in de Marktstraat 29 woningen verwoest en raakten evenzovele gezinnen dakloos.

Gebouwen met pannendaken bleven gespaard, zoals op deze foto te zien is.

De meeste woningen in de Marktstraat hadden strooien en rieten daken. De harde wind joeg bundels stro tientallen meters de lucht in en die kwamen weer op andere daken terecht. Het vuur sloeg zelfs over naar huizen aan de overkant van de straat. Binnen een half uur stond een deel van de Marktstraat in vuur en vlam. De brandweer was snel ter plekke, maar kon niet veel uitrichten. Want er stond geen druppel water in de brandkuil en het Eindhovensch Kanaal was te ver weg voor de ouderwetse brandspuiten van de Mierlose brandweer. Men moest wachten op de brandweerkorpsen van Eindhoven en Helmond. Aanvankelijk dacht men dat de brand was ontstaan door vonken van de voorbijrijdende stoomtram. Maar op grond van getuigenverklaringen ging men er later van uit dat een schoorsteenbrand (er moest immers in de zomer ook gekookt worden) de oorzaak was of broei in groenten die op zolder lagen te drogen.

Hulp Hulp

MILDDADIGE LANDGENOOTEN!

Op 27 Augustus j.l. woedde in de gemeente Mierlo N.-B. een hevige brand waardoor dertig gezinnen dakloos werden en grootendeels in armoede vervielen.

Begaan met het lot dezer ongelukkigen en niet in staat om zoovelen naar behooren te helpen, meenden ondergeteekenden een beroep te mogen doen op de zoo bekende Nederlandsche milddadigheid en hebben zich bereid verklaard de liefdegaven van het „Hollandsche Volk" naar behoeften onder de slachtoffers te verdeelen.

Alle giften hoe klein ook, zullen in dank ontvangen worden door den Secretaris-Penningmeester, den Heer Th. Scheepers te Mierlo.

Het Comité tot Steunverleening.

J. P. P. DE WINTER, Pastoor,
A. N. FLESKENS, Lid der Tweede Kamer, Eere-Voorzitters.
J. C. J. VERHEUGT, Burgemeester, Voorzitter.
J. TH. KNOOPS, Voorzitter Boerenbond.
J. KONINGS, Middenstander.
A. F. M. PANKEN, Gem.-Secretaris.
H. v d. WIJDEVEN, Voorzitter Werkliedenvereeniging.
TH. SCHEEPERS, Secr.-Penningmeester.

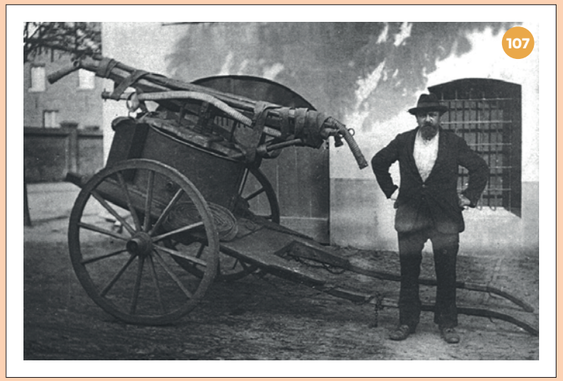

Tinus Verbruggen met de brandspuit uit 1872, waarmee de brand geblust moest worden.

In deze huisjes uit 1714 ontstond de brand. Dit waren toen de oudste huisjes van Mierlo.

De getroffen gezinnen werden enorm goed geholpen. De meesten kregen nog dezelfde dag een van de leegstaande nieuwbouwwoningen in de Wilhelminastraat toegewezen. En daags na de brand was er al een comité opgericht met een aantal notabelen om de getroffen gezinnen te ondersteunen. Ook stroomden vanaf de eerste dag heel veel giften binnen, uit alle hoeken van het land. Acht maanden na de ramp konden al de laatste schadevergoedingen worden geregeld.

De plattegrond van 1921 gelegd op die van 2021. De groengekleurde huizen zijn afgebrand, de paarsgekleurde niet. Die waren met pannen gedekt.

MIERLO'S EIGEN 85-JARIGE ONAFHANKELIJKHEIDSSTRIJD

Mierlo en Geldrop werden op 1 januari 2004 samengevoegd tot één gemeente. Daarmee kwam een eind aan in feite 85 jaar lang strijden tegen annexatie en tegen het verlies van de zelfstandigheid van Mierlo. Want het 'annexatiespook' hing al vanaf 1919 boven Mierlo. Toen wilde de provincie gemeenten met minder dan 3000 inwoners al samenvoegen. Mierlo met zijn 4000 inwoners stemde daar mee in, dankzij de lobby van een Mierlo-Houts raadslid.

In 1929 waren er al optochten gericht tegen annexatie.

In het najaar van 1920 kwam het onderwerp annexatie opnieuw aan bod, omdat Helmond voorgesteld had Mierlo-Hout te annexeren. Mierlo besloot daarmee akkoord te gaan. Twee jaar later kwam de kwestie wederom in de raad, want nu wilden Gedeputeerde Staten zowel Mierlo als Stiphout opheffen. Maar de samenstelling van de gemeenteraad was veranderd en het eerder genomen besluit tot annexatie werd vernietigd met 5 tegen 2 stemmen.

Daarmee was de kwestie niet de wereld uit. In 1923, in 1929 en ook weer in 1939 bleef de provincie hameren op annexatie. In augustus van dat jaar stemde de gemeenteraad in met annexatie. Maar in 1941 was iedereen ineens weer tegen, omdat Helmond inmiddels een NSB'er als burgemeester had.

Een busje uit de optocht tijdens het Kersenoogstfeest. Helmond heeft het gemunt op Mierlo-Hout.

Een veelvuldig gebruikte slogan: Mierlonaren zeggen ronduit: Wij zijn vierkant tegen annexatie.

24-1-1930 Uit Het Huisgezin
Annexatie Lierop
Men schrijft ons uit Mierlo:
Naar wij vernemen bestaan er plannen tot annexatie der gemeente Lierop bij Mierlo. Reeds vroeger is er sprake geweest, eerstgenoemde gemeente bij Asten of Someren te annexeeren. Mocht Lierop bij Mierlo gevoegd worden, dan zouden beide plaatsen door een harden weg verbonden worden. Wij geven dit bericht echter onder alle voorbehoud.

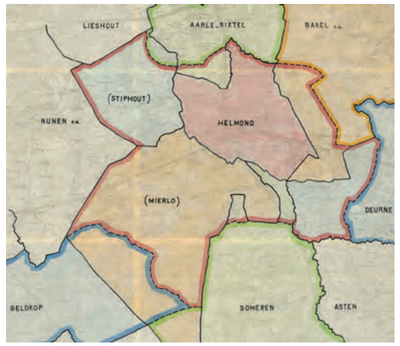

Deze kaart geeft de plannen voor de herindeling in 1929 aan.

Niets was minder waar. Om te beginnen was er vervolgens de annexatie van Mierlo-Hout door Helmond. En in 1974, in 1986 en ook weer in 1991 kwamen er steeds wisselende voorstellen voor de herindeling, die hoe dan ook Mierlo de 'kop zouden kosten'. De meest recente annexatie-perikelen zijn bekend: Mierlo ging massaal in verzet tegen een annexatie door Helmond, stond in 1995 Brandevoort af in de hoop te ontsnappen, maar werd uiteindelijk in 2004 dus gekoppeld aan Geldrop.

Mierle blie want Mierle is un durp mi pit, zo dachten sommigen.

In de jaren daarna werd er vaak over gesproken, maar besluiten vielen er niet. Toen Mierlo in 1962 10.000 inwoners had en een nieuw gemeentehuis kreeg, was men opgelucht: men dacht dat het annexatiespook nu zou wegblijven.

Toon Bekx (links) en Hein Romonesco heten iedereen welkom in een 'zelfstandig' Mierlo.

LUSTOORD MOLENHEIDE, PLEZIER EN VERTIER

115

Op initiatief van Helmonder Josephus van der Meulen werd in 1919 Lustoord Molenheide opgericht, bestaande uit een ontspanningsoord en een vliegveld.

117

Georg Strasser was een van de stuntvliegers die op vliegveld Molenheide hun kunsten vertoonden. Hij voerde ook regelmatig parachutesprongen uit.

De Helmondse smid en autohandelaar Josephus van der Meulen richtte na de eerste Wereldoorlog met twee compagnons in Mierlo de 'Combinatie Lustoord Molenheide' op, bestaande uit een ontspanningsoord en een vliegveld. Hij wilde vanaf Molenheide passagiersvluchten naar Engeland aanbieden, met overgebleven oorlogsvliegtuigen. Die zouden bestuurd worden door Duitse oorlogsvliegers die werkloos waren geworden en die in het in de oorlog neutraal gebleven Nederland nog welkom waren.

116

Lustoord Molenheide lag aan de provinciale weg tussen Mierlo en Geldrop. Er waren parkeerplaatsen voor fietsen en auto's en een tramhalte.

Van der Meulen liet in 1919 een buitencafé en een paviljoen bouwen en allerlei voorzieningen voor sport en spel. Ook mocht hij 50 hectaren heidegrond pachten om daarop het vliegveld aan te leggen. Tussen 1919 en 1922 verzorgden vier Duitse en een Franse sportvlieger passagiersvluchten, maar ook stuntvluchten en parachutespringen.

De inkomsten vielen echter tegen. De mensen zagen de vliegbewegingen ook vanaf de Aardborstweg en de Geldropseweg, dus men kocht geen entreebewijs. Daarbij waren de vliegtuigen regelmatig defect en waren er fouten opgetreden in de boekhouding. Het lustoord moest verkocht worden. In september 1922 werd Helmonder A. Sevens de nieuwe eigenaar. Hij bouwde er nog een restaurant - Lido- en diverse attracties bij, maar ook hij kon het niet bolwerken.

119

In 1922 liet de nieuwe eigenaar - A. Sevens uit Helmond - dichtbij het Galgenven een restaurant bouwen, Lido geheten.

In 1961 – toen de vijfdaagse werkweek werd ingevoerd - kwam Mierloos toenmalig burgemeester Krol met het 'Recreatieplan Molenheide voor dagrecreatie en toerisme'. Een zekere G. Hellemond had interesse in de exploitatie van een recreatiepark. In 1964 kwam de vergunning voor de bouw van huisjes en een kampeerterrein en daarmee was recreatiepark 'Het Wolfsven' officieel geboren.

118

Op Lustoord Molenheide was een vijver waarin bezoekers konden zwemmen, roeien en kanoën.

In 1940 kochten Hub en Wim van Doorne het terrein. Het Lido bleef bestaan. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het vooral bezocht door hoge Duitse officieren, na de bevrijding werd het een plaats waar heren zich konden vermaken met dames van lichte zeden. Uiteindelijk bouwde Piet van Doorne er zijn villa en liet het Lido afbreken.

120

Wintervertier op het Galgenven.

MALENDE MOLENS

Augustus 1922: het graan op de akkers was rijp of begon al flink te kleuren. De Standerdmolen in het centrum van Mierlo draaide er lustig op los, net als de Elderse molen aan de Geldropseweg en de Houtse molen in Mierlo-Hout. Dat beeld zien we nu niet meer, een eeuw later. Want van de drie molens draait er nog maar een: de Standerdmolen in het centrum.

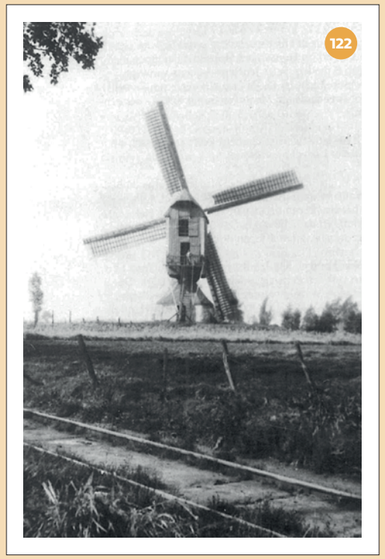

De Houtse molen aan de Hoofdstraat met op de voorgrond de rails van de tram van Helmond naar Eindhoven.

De Houtse molen was aanvankelijk eigendom van de familie Van Stekelenburg. De molen stond eerst in Zeelst bij Eindhoven, maar sinds 1889 in Mierlo-Hout. De Van Stekelenburgs vormden een echte molenaarsfamilie. Godefridus van Stekelenburg huurde eerst de Elderse molen voordat hij ging malen op de molen in Mierlo-Hout. De Houtse molen is gesloopt in 1938, want deze molen was in verval geraakt. Intussen was de landelijke vereniging De Hollandsche Molen opgericht om de grootschalige sloop van wind- en watermolens te stoppen.

Scan me

De Mierlose Standerdmolen is van hout, anders dan de Elderse molen. Die stamt uit 1851 en is van steen. Het was eerst een grondzeiler, maar is later verhoogd tot bergmolen. Deze molen maalde koren, mout, gerst en schors. Eind jaren twintig raakte deze molen in verval. Hij is nog wel gerestaureerd, maar toen er in 1944 een woonhuis bij gebouwd werd, kon hij niet meer optimaal draaien. Windbemaling werd overbodig, toen de elektriciteit eenmaal was geïntroduceerd op het platteland.

De Elderse Molen nog midden in de korenvelden, maar wel al met het molenhuis dat het draaien belemmert.

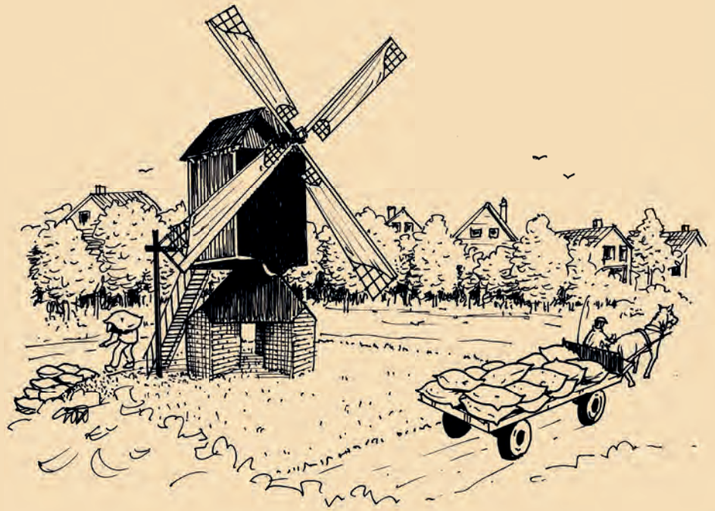

De Standerdmolen in het centrum, enkele jaren voor de verplaatsing verder naar het noorden in 1992.

Niet alleen het molenhuis belemmert het draaien van de Elderse Molen, maar ook de snelgroeiende bomen vangen te veel wind.

De Mierlose jeugd geniet van het winters vermaak op de molenbelt van de Standerdmolen.

Scan me

De Mierlose Standerdmolen is de alleroudste, nog gebouwd door de Heren van Mierlo rond 1640. In 1853 kocht de familie Branten de molen en verplaatste hem in 1860 vanaf de Molenheide op 't Heiend naar het centrum van het dorp. De familie Branten bleef eigenaar tot de gemeente hem in 1956 kocht. De molen is nu elke zaterdag open. Er wordt nog gemalen, maar vooral als demonstratie voor de bezoekers. Jaarlijks bezoeken zeker 2500 belangstellenden deze molen.

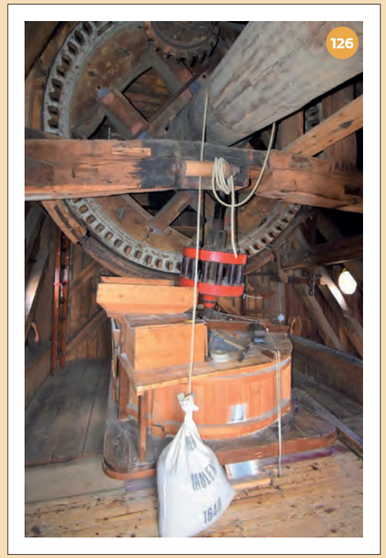

Vroeger maalde de mulder iedere dag zijn granen. Nu nog enkel op zaterdag, om het bezoekers te laten zien.

TWEEDE WERELDOORLOG EN DE BEVRIJDING

127

In september 1944 trokken de bevrijders door Mierlo, hier op de Geldropseweg ter hoogte van de boerderij van Van Vlerken.

Scan me

129

Op 28 augustus 1944 werd de Helmondseweg (nu Mierloseweg) gebombardeerd, waarbij verschillende huizen zwaar beschadigd raakten.

De Tweede Wereldoorlog is voor Nederland en dus ook voor Mierlo ingrijpend geweest, al hadden de mensen in Mierlo in het gewone dagelijkse leven niet zoveel last van de oorlog. Wel moesten 's avonds, net als overal in Nederland, de huizen verduisterd worden, zodat vijandige piloten niet konden zien waar de huizen stonden. Bombarderen was daardoor een stuk lastiger. Ook in Mierlo kwamen veel vliegtuigen over, zowel van de Duitsers als van de geallieerden.

128

Dit veldgraf aan de Slegersstraat was de tijdelijke begraafplaats voor John Bruce Millar, Philip Davies en James Ion; zij sneuvelden in Mierlo-Hout.

Tastbaar bewijs van de Tweede Wereldoorlog is het Engels kerkhof, net buiten Mierlo. Daar liggen 665 soldaten begraven, bijna allemaal uit Groot-Brittannië, een enkeling uit Canada en Australië. Er ligt één Nederlandse soldaat begraven, Rinus Stönner; hij sneuvelde bij de bevrijding van Oirschot. Ook ligt er een Engelse soldaat begraven die niet in de oorlog is omgekomen. Lewis Tombs kwam na de oorlog in Mierlo wonen en droeg jarenlang zorg voor het onderhoud van de begraafplaats. Hij was getrouwd met een Mierlose, Stien Louwers. Ook zij is op het Engelse kerkhof begraven.

Mierlo werd niet gespaard bij bombardementen, maar gelukkig zijn er niet veel bommen gevallen. Aan het begin van de oorlog bombardeerde een Engelse bommenwerper in Mierlo-Hout het huis van een onschuldige burger. Daarbij kwamen vier mannen om het leven. Aan het eind van de oorlog werd de spoorlijn van Mierlo-Hout gebombardeerd, zonder slachtoffers gelukkig.

130

Engelse tanks trekken op door de Hoofdstraat in Mierlo-Hout.

Scan me

132

Bevrijdingsmonument Mierlo aan de Dorpsstraat met de plaquette voor de burgerslachtoffers.

131

Op de H. Luciabegraafplaats werden de slachtoffers van de ramp op Den Brand in een verzamelgraf begraven.

Net na de oorlog viel er nog een bom bij de Wilhelminastraat, waarbij een man en een baby omkwamen. Maar het grootste drama voltrok zich tijdens de bevrijdingsgevechten. Op Brand kwam een granaat terecht in een schuilkelder, waarin verschillende families schuilden. Bij dit incident kwamen 13 mensen om, van wie zeven uit één gezin: vader, moeder, twee dochters en drie zonen Sloots. Alleen de oudste zoon, Frans, overleefde de ramp omdat hij op dat moment niet in Mierlo was.

DE MIERLOSE ZWARTE KERS

Mierlo staat bekend als kersendorp en dan vooral vanwege de soort de 'Mierlose Zwarte'. Er gaan twee verhalen rond over hoe deze soort in Mierlo is verzeild. In het ene verhaal zou de aartsbisschop van Utrecht, de H. Willibrordus, aan Mierlo de eerste kersenboom geschonken hebben tijdens een van zijn tochten door het dorp. In het andere verhaal zou het zelfs de hand van Christus zijn geweest, die de zwarte kers naar Mierlo bracht, toen hij eens onderdak kreeg bij een arm boerenechtpaar. Waar of niet waar, maar feit is dat de zwarte kers al rond 1850 zou hebben bestaan. De soort gedijde hier goed vanwege de bodemgesteldheid: een humusrijke doorlatende zandgrond.

Scan me

Een stekje van de kersenboom. De onderstam wordt gevormd door een Limburgse boskriek, waarop een scheut van de Mierlose Zwarte kers wordt geënt.

Smakelijke Mierlose kersen die nog aan de boom hangen, net voordat ze in de kirzestreuf worden verwerkt.

De schooldag zit erop. De meisjes van de Luciaschool lopen in de Bisschop van Mierlostraat langs de befaamde Mierlose kersenbomen.

Hotel 't Anker oftewel Miet de Kim op de kruising Dorpsstraat en Vesperstraat. Daar werden de eerste veilingen gehouden.

In de zaal van hotel 't Anker vonden de eerste kersenveilingen plaats.

Kersen superfood uit Mierlo
Ons eigen Mierlo's superfood is een waardevolle bron van mineralen, vitamines en vezels. Kersen werken ontstekingsremmend én pijnstillend. Ook zit er in kersen melatonine; dit stofje bevordert een goede nachtrust. Bovenal zijn kersen natuurlijk onwaarschijnlijk lekker!
Uit Mierlo Magazine.

In de beginjaren werden de houten kratten met kersen met paard en wagen vervoerd naar de veiling.

Moeder Cato Gottenbosch en haar dochter verkopen in 1953 kersen aan voorbijgangers, aan de Geldropseweg.

DE MIERLOSE ZWARTE KERS

Iedereen – van jong tot oud - plukte kersen. Het was gevaarlijk werk, er viel wel eens iemand uit een boom.

Zoals alle fruit en groenten werd ook de Mierlose Zwarte geveild. In 1910 werd daarvoor de Fruitveiling-vereeniging De Kersenboom opgericht. De eerste veiling vond plaats bij hotel 't Anker. In 1964 kwam er een eigen veilinggebouw op Loeswijk.

Veel eerder al, in 1948 voor het eerst, vierde Mierlo feest rondom de Mierlose kers: het kersenoogstfeest. Wat begon met een simpele optocht in 1948, groeide in de loop der jaren uit tot een enorm feest, met artiesten als Dorus, Andre van Duin, Rudi Carell, Imca Marina, The Blue Diamonds en Rita Corita. Ooit kwamen er 60.000 tot 80.000 bezoekers!

Tom Manders als 'Dorus' brengt in 1959 een bezoek aan de Kersenoogstfeesten.

TOEN IN 1948 HET EERSTE KERSENOOGSTFEEST WERD GEORGANISEERD, WAS ER NOG GEEN OFFICIËLE KROON; DIE WERD DE EERSTE JAREN VAN KARTON IN ELKAAR GEKNUTSELD. IN 1953 MAAKTE EEN SMID DE HIERBOVEN AFGEBEELDE KROON, DIE VANAF DAT JAAR HET TROTSE SIERAAD WERD VAN DE KERSENKONINGIN. VELE JAREN LATER, TOEN ER GEEN KERSENOOGSTFEESTEN MEER WERDEN GEVIERD, WAS DE KROON LANGE TIJD SPOORLOOS VERDWENEN. HIJ WERD UITEINDELIJK PER TOEVAL TERUGGEVONDEN, IN SLECHTE STAAT. BOVENDIEN WIST NIEMAND EIGENLIJK MEER WAT DIT VOOR EEN KROON WAS. JOS VAN DER VLEUTEN UIT MIERLO WIST DAT WEL. HIJ RESTAUREERDE DE KROON EN HIELD HEM IN BEWARING. VOOR MIERLO MAGAZINE MOCHTEN WE EEN FOTO NEMEN VAN DIT MOOIE STUKJE HISTORIE!

Tijdens de optocht van de kersenoogstfeesten liepen ook vele groepen mee. Op deze foto lopen leden van het gemengd koor, met Annette van der Vleuten voorop.

Scan me

De ruilverkaveling maakte een eind aan de grootschalige teelt van de Mierlose Zwarte. Daarnaast veranderde de grondwaterstand, waardoor veel bomen stierven. Tenslotte moesten ze vaak plaats maken voor nieuwbouw. Ook werd het steeds lastiger om plukkers te vinden, die bereid waren voor een paar centen de ladders te bestijgen.

Veilingterrein De Kersenboom aan de Loeswijk vanuit de lucht, nog zonder de in 1983 gebouwde loods en koelcel.

Kersenoogstfeest 1968: De praalwagen van DKJO met de titel 'Rendez-vous avec Neptune' voor zaadhandel De Kim in de Dorpsstraat.

De Kerseneters tijdens de optocht, geïnspireerd door de Aardappeleters van Van Gogh. Of zou het toch andersom zijn ....

In 1971 viel ook het doek voor de kersenoogstfeesten. De laatste jaren worden weer stappen gezet om de Zwarte Kers terug te laten komen in Mierlo. En ook worden op kleinere schaal weer kersenoogstfeesten gehouden, met net als vroeger een heuse Kersenkoningin.

Bijen waren erg belangrijk voor de Mierlose Zwarte kers, zoals uitgebeeld in de optocht. Door bestuiving bleef die kers bestaan. In 1926 telde Mierlo 261 bijenkorven.

MEDISCHE AANDACHT VOOR ANDEREN

Goede medische zorg voor iedereen vinden we nu vanzelfsprekend. Maar dat was niet altijd zo. In Mierlo was sprake van de eerste vorm van 'zorg', toen in 1549 het Apostelhuis werd geopend in Mierlo-Hout, een tehuis voor arme, hulpbehoevende oude mannen. Het werd betaald uit de erfenis van kardinaal Willem van Enckevoirt. Aan het eind van de 19e eeuw werd het Apostelhuis gesloopt. Ervoor in de plaats kwamen een klooster, een kapel en een school in Mierlo-Dorp. Het klooster had ook een verzorgingstehuis voor behoeftige oude mannen en later ook vrouwen. Daaruit is Hof van Bethanië voortgekomen. De voorgevel van het in 1874 gebouwde klooster is bewaard gebleven en geïntegreerd in de nieuwbouw van het verzorgingscentrum in 2005.

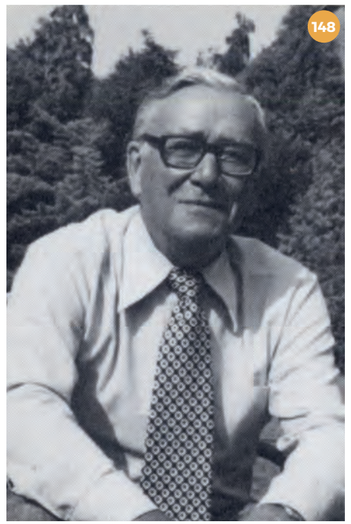

Huisarts Emile Kerssemakers ook wel 'De Kers' genoemd, was van 1934 tot 1974 huisarts. Hij was medeoprichter van de EHBO-Mierlo.

Kwetsbaren konden zorg krijgen in een 'armenboederij'. Deze was gelegen op de hoek Dorpsstraat/Prelaat Brantenstraat. Het pand is in 1970 afgebroken.

De gemeente was verantwoordelijk voor de zorg voor kwetsbare mensen. Maar omdat rond 1900 een aanzienlijk deel van de Mierlonaren arm was, kon de gemeente de hele armenzorg niet aan. Daarom richtten rijkere notabelen weldadigheidsverenigingen op, die mensen ondersteunden met eten en kleding etc.

Onder leiding van de dokters Van de Kimmenade, Verhelst, Jansen-Raben Van Thiel werd in 1974 gestart met het gezondheidscentrum.

In diezelfde tijd had Mierlo ook nog geen eigen huisarts, men moest er voor naar Geldrop of Helmond. De eerste huisarts was er in 1920, dokter Nuijens. Een van de bekendste huisartsen is wel Emile Kerssemakers; hij werkte in Mierlo van 1934 tot 1974. Hij was in 1951 mede-oprichter van de EHBO in Mierlo. Hij zou opgevolgd worden door dr. Mutsaerts, maar helaas werden zowel Kerssemakers als Mutsaerts ziek; ze stierven twee maanden na elkaar. Hun opvolgers - Verhelst, Van de Kimmenade, Van Thiel en Jansen-Raben - maakten een begin met het gezondheidscentrum zoals we dat nu kennen.

Zuster de Vries (links) en zuster Remmen aan het werk waarbij ze beoordelen of de baby op gewicht is.

In 1930 kreeg Mierlo zijn eigen Wit-Gele Kruis, dat de zorg voor zuigelingen, zieken en bejaarden op zich nam. De laatste wijkverpleegkundige in dienst van het Wit-Gele Kruis was zuster De Putter, ze werkte tot 1996. De wijkverpleging en thuiszorg werd overgenomen door Savant, Zorgboog en Buurtzorg.

De gezusters Ronz hebben in de jaren 30 pionierswerk verricht voor de zorg van de Mierlose zuigelingen, zieken en bejaarden.

Op 1 oktober 1916 werd het Wit-Gele Kruis opgericht in Noord-Brabant. Op de foto het Wit-Gele Kruisgebouw in Mierlo, in de Hertenkampstraat.

ROND DE TV-TOREN

Bouw van de TV-toren in 1956. Bovenop staat de steiger die van boven naar beneden geschoven kon worden om beton te storten.

Sinds de oplevering in 1957 is de 115 meter hoge televisietoren, aan de rand van de Molenheide, een bepalend deel van het dorpsgezicht van Mierlo. Begin jaren vijftig werden er vijf televisietorens gebouwd om heel Nederland televisie te kunnen laten kijken. Die torens kwamen in Hoogersmilde, Markelo, Lopik, Goes en Roermond. Er moesten twee tussenstations – ook wel relaisstations genoemd - komen om het signaal vanuit de toren in Lopik naar de zenders in de andere vier torens te kunnen verzenden. Een van die tussenstations kwam dus in Mierlo.

Scan me

Ook 's nachts werd er doorgewerkt en beton gestort. De stalen mast bovenop de toren is later geplaatst.

Luchtfoto van de TV-toren waarop te zien is dat de weg voor de toren, de huidige Torenweg, een aansluiting had op de Geldropseweg.

Het gebeurde niet vaak, maar er zijn een paar momenten geweest waarop de toren voor de Mierlose bevolking wat dichterbij kwam. In september 2008 konden de mensen tegen betaling de toren bezoeken. Van de opbrengst van deze actie werd een concertvleugel gekocht en geschonken aan 't Patronaat.

De toren zelf is 83 meter hoog en bestaat uit 21 verdiepingen. De eerste 12 verdiepingen hebben geen vloer. De mast op de toren is nog eens 32 meter hoog. In het bovenste deel van de toren bevinden zich de ruimtes waarin de radio- en schotelapparatuur zijn opgesteld. De analoge televisie-antennes zijn in 2006 verwijderd, toen de overgang naar digitale ethertelevisie een feit werd. De uitzending van radiozenders FM en DAB vindt nog steeds plaats via de toren en de zendmast wordt daarnaast gebruikt voor mobiele telefonie. Momenteel is de toren eigendom van de Spaanse netwerkbeheerder Cellnex.

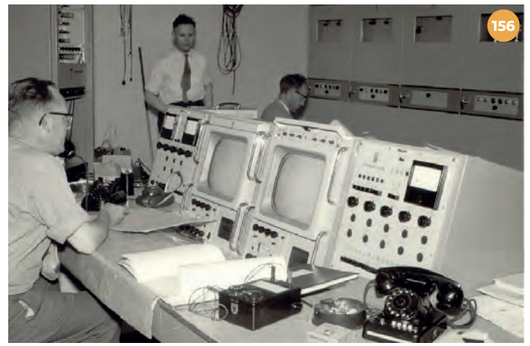

Binnen in de TV-toren werd gecontroleerd of de beelden goed doorgestuurd werden naar de TV's in de omgeving. (foto omstreeks 1960)

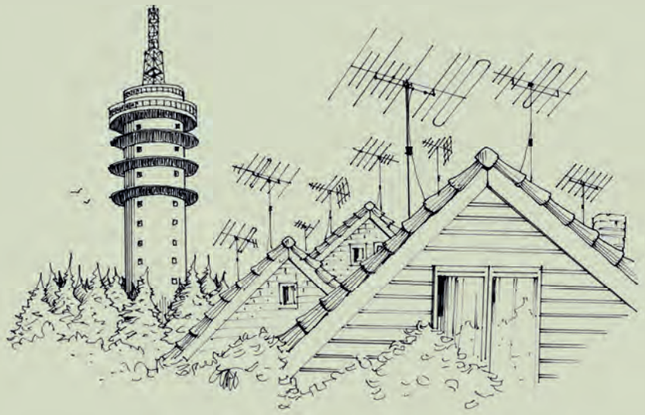

Sinds 1957 bepaalt de 115 meter hoge TV- toren (inclusief mast) de skyline van Mierlo.

Een jaar later boden de 'Heeren van Mierlo' boven in de toren een lunch aan de bewoners van Hof van Bethanië aan. In 2017 werd de toren nogmaals opengesteld voor publiek, om geld op te halen voor Stichting Heppie. En al die bezoekers hadden een geweldig uitzicht: bij mooi weer kun je vanaf de toren het provinciehuis in Den Bosch zien liggen of bijvoorbeeld DSM in Geleen.

Het baken van Mierlo. "Als je vanaf de Geldropseweg de TV-toren ziet, weet je dat je bijna thuis bent."

Speeltuin bij de TV-toren

Het is sinds kort nog leuker om een gezellige boswandeling te maken met het hele gezin, want vlakbij de televisietoren staat nu een prachtige houten speeltuin, midden in het bos. De kabelbaan, schommels en diverse andere speeltoestellen zijn geplaatst rond de plek waar lang geleden de standerdmolen uit het centrum van Mierlo stond.

3 KEER 10.000

Het zal niet veel gemeenten in ons land overkomen, maar in Mierlo gebeurde het wel: tot drie keer toe mocht een burgemeester op bezoek bij de 10.000ste inwoner. Twee keer daalde het inwoneraantal namelijk door gebieds-herindelingen.

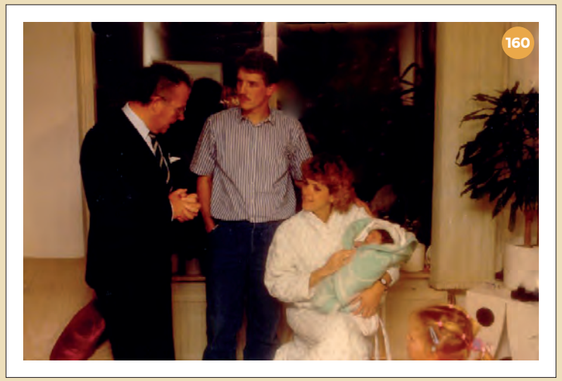

Burgemeester Berkhout bij Ellen en Toon van de Wiel, de ouders van Simone die in 1988 de tweede 10.000ste van Mierlo werd.

In 1962 werd een mijlpaal bereikt: op 22 december werd de 10.000ste inwoner geboren: Frans Hurkmans. Het gemeentebestuur was zeer tevreden met het bereiken van deze mijlpaal; de echtgenote van burgemeester Krol maakte er zelfs een gedicht over.

Burgemeester Krol feliciteert de trotse moeder van Frans Hurkmans, de eerste 10.000ste inwoner van Mierlo.

In het begin van de 20e eeuw telde Mierlo 2609 inwoners, van wie 20 procent in Mierlo-Hout woonde. Vanaf dat moment ging het snel. In 1930 was het aantal al verdubbeld. De bevolking van Mierlo groeide veel sneller dan die van de regio en van Nederland.

Burgemeester Berkhout mocht ook Audry Koenen en Harold Franken feliciteren met de geboorte van Jonathan, de derde 10.000ste van Mierlo.

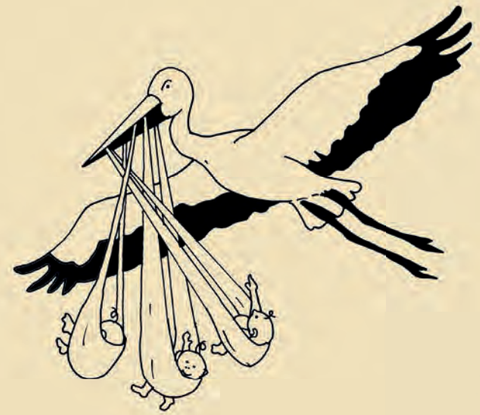

Frans Hurkmans raakte zijn bijzondere positie kwijt vlak nadat hij zijn 5e verjaardag had gevierd. Toen werd namelijk het gebied Lungendonk overgedragen aan Someren en Mierlo-Hout werd bij Helmond gevoegd. Daardoor zakte het inwoneraantal naar 5566.

Een uniek trio: Frans, Simone en Jonathan in 2022. Alle drie waren ze de 10.000ste inwoner van Mierlo.

Blijkbaar had Mierlo niet genoeg aan twee inwoners met de eretitel '10.000ste'. Simone was amper 6 jaar of het inwoneraantal zakte weer onder de 10.000. Het gebied Brandevoort werd in januari 1995 overgedragen aan Helmond en daarmee verloor Mierlo 358 inwoners en kwam het inwoneraantal op 9975. Vrij snel daarna, op donderdag 23 februari, werd voor de derde keer de 10.000ste inwoner geboren: Jonathan Franken. Het was de laatste keer dat het gemeentebestuur om deze reden op kraambezoek ging. Want door het samengaan van de gemeenten Mierlo en Geldrop komt er nooit meer een vierde 10.000ste inwoner.

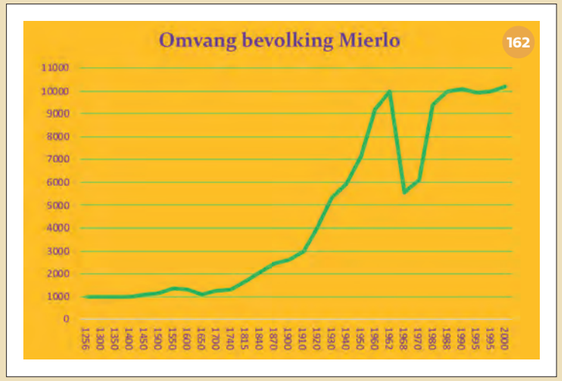

Grafiek van de bevolkingsomvang van Mierlo. Zie de stevige groei in de 20e eeuw, zowel voor als na het afstaan van Mierlo-Hout en Lungendonk.

Er werd voortvarend gebouwd aan nieuwe wijken, Kerkakkers 1 en 2 en daarna in de Overakker, Neerakkers en de Loo. Want Mierlo wilde weer naar 10.000 inwoners, voorwaarde om zelfstandig te kunnen blijven. Dat lukte op 13 november 1988 met de geboorte van Simone van de Wiel.

Burgemeester Jan Berkhout deelde bij de carnavalsoptocht in 1995 beschuiten uit, omdat Mierlo opnieuw 10.000 inwoners had.

NIEUWE WONINGEN VOOR NIEUWE INWONERS

In 1968 werd op de landbouwgrond tegenover de kerk gestart met de eerste nieuwbouwwijk, Kerkakkers I.

De nieuwe bouwplannen waren nodig om Mierlo weer aan de 10.000 inwoners te krijgen. Na de annexatie van Mierlo-Hout door Helmond was het inwoneraantal drastisch gedaald. En 10.000 was de grens voor wel of niet zelfstandig blijven. Mierlo ging overigens niet alleen bouwen voor de eigen inwoners, maar ook voor die van Eindhoven en Helmond. Vanwege zijn centrale ligging was het dorp gewild.

Een luchtfoto uit 1980 met de Heilige Luciakerk op de voorgrond en links daarvan de nieuwbouwwijken Kerkakkers I en II.

Mierlo was rond 1900 een dorp met veel boerderijen en wevershuisjes. Veel daarvan werden afgebroken toen de Woningwet in 1902 bepaalde dat huizen met lemen buitenwanden onbewoonbaar waren. Ook verdween een aantal karakteristieke huisjes bij de grote brand in de Marktstraat, in 1921.

Mierlo was een dorp met voornamelijk lintbebouwing. Zie de open ruimte tussen de Elderse molen (links boven) en Standerdmolen (bijna rechtsboven).

Allereerst werd gebouwd op de weilanden tegenover de kerk: Kerkakkers I, met als centrale weg de Kanunnik Daemenstraat. Kerkakkers II met zijn kronkelige straten als Langenakker en Vaanakker was het volgende project. Daarna volgde Neerakkers I, met straten als Dalkruid, Meidoorn, Weegbree en Zonnedauw. Vervolgens werd Neerakkers II aangelegd in de jaren negentig, met straatnamen als Linde, Kastanje en andere bomennamen.

Tot de jaren zeventig van de vorige eeuw was er weinig belangstelling voor om eeuwenoude monumenten en stads- en dorpsgezichten voor het nageslacht te bewaren. Zo zijn veel boerderijen in Mierlo gesloopt om ruimte te maken voor nieuwe bestemmingsplannen. Pas in 1972 werd Het Broek uitgeroepen tot beschermd dorpsgezicht.

Uitzicht vanaf de TV-toren waarbij de nieuwbouwhuizen in de Haakakker, Wersakker en Langenakker in een afrondende fase zijn gekomen.

Het plan om in Luchen te gaan bouwen, lag al jaren op de plank en in 2008 werd er een begin mee gemaakt. De bouwactiviteiten in Luchen zijn nog steeds bezig, uiteindelijk worden er in totaal 750 woningen gebouwd.

Uitzicht vanaf de kerktoren op het kasteeltje dat moest wijken voor het hofje in de Heer de Swaeffstraat.

Aan het begin van deze 21e eeuw werd het plan De Loo – met 250 woningen – afgerond. In 2007 verrees in de buurt van de veiling de nieuwbouwwijk Loeswijk, een wijk met ongeveer 100 woningen in jaren dertig-stijl.

Het hoogste punt is bereikt bij deze nieuwbouwwoningen aan de Ellenaar.

DÖRP MI PIT. WITTE NOG...?

De canon van Mierlo bestaat uiteraard niet enkel uit eeuwenoude feiten en gegevens. Ook meer recente gebeurtenissen behoren tot de geschiedenis van ons dorp.

172

Er kwamen ruim 60.000 mensen af op de Tour-doortocht, onder wie 1700 mensen met de achternaam Van Mierlo. Ze waren aanwezig op de Van Mierlo-dag.

171

De Tour de France reed op 30 juni 1996 door de Rue du Marché (Marktstraat) en Rue du Village (Dorpsstraat).

Als de 'Tourkoorts' begint, herinnert menig Mierlonaar het zich weer: dat de Tour de France door Mierlo reed! Het was heel bijzonder dat de eerste Touretappe door Mierlo kwam. Het dorp stond op zijn kop, er kwamen wel 60.000 mensen op af. En ze zagen niet alleen bekende renners als Michael Boogerd en Bart Voskamp, maar ook artiesten als Albert West en de Deurzakkers. En ruim 1700 mensen met de achternaam Van Mierlo namen in dat tour-weekeinde deel aan een ontbijt in de openlucht op het plein bij de Standerdmolen.

173

Officiële poster van Dynamo Open Air 1999; het muziekfestijn werd gehouden in Mierlo, op het terrein aan de Gulbergen.

Scan me

174

Op het terrein aan de Gulbergen vond het festival plaats. Heel in de verte is de TV-toren te zien.

175

Men is nieuwsgierig naar wat er op het perkament staat uit het kruikje dat onder de dikke boom werd gevonden.

Mierlo kwam niet alleen op de televisie met die Touretappe. Het dorp haalde ook het landelijk nieuws met een stunt van de brandweerlieden Frans van de Kimmenade en Sjef Verbruggen. Toen begin 1964 de dikke boom op de kruising Dorpsstraat, Prelaat Brantenstraat en Hekelstraat werd gerooid, verstopten zij onder de wortels een kruik met daarin een 'perkamenten papier met een tekst uit de tijd van de Franse republiek'. De kruik werd gevonden en er werden deskundigen ingeschakeld om de tekst te ontcijferen. Binnen de kortste keren was het landelijk nieuws. Uiteraard bleek op een gegeven moment dat het om een onzintekst ging. Meer dan eens deden beroemdheden Mierlo aan. Wat te denken bijvoorbeeld van popgroep Doe Maar die een paar keer optrad in jongerencentrum Poervoe, evenals Golden Earring, The Scene en Herman Brood. Zelfs de wereldberoemde band Metallica speelde op Mierloos grondgebied, namelijk op Gulbergen, tijdens Dynamo Open Air in 1999.

176

D'n dikke boom stond op de kruising van de Dorpsstraat, Prelaat Brantenstraat en de Hekelstraat.

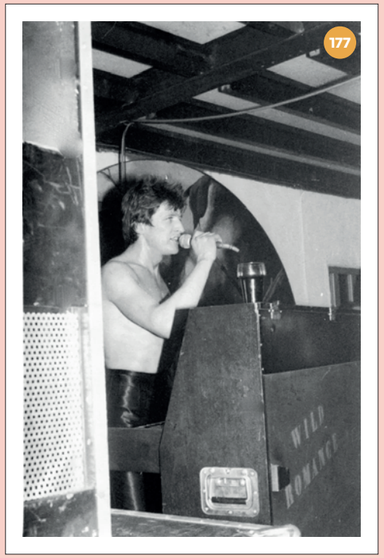

177

Vele artiesten traden op in jongerencentrum Poervoe, zoals bijvoorbeeld Herman Brood & His Wild Romance begin jaren 80.

DÖRP MI PIT. WITTE NOG...?

Drukbezochte Taptoe in 2009 op het plein voor het oude gemeentehuis.

Scan me

Diego Maradonna voor het HUP-hotel. Op 8 augustus 2017 kocht hij bij de HEMA onder meer een rookworst.

De eerste Mierlo Taptoe werd in 1996 gehouden op het plein voor het gemeentehuis. Vier muziekkorpsen gaven een doorlopende show en daarmee was een traditie geboren. Twintig jaar lang vond de Mierlo Taptoe plaats. Veel gerenommeerde Nederlandse showkorpsen van topniveau stonden jaarlijks garant voor een perfect uitgevoerde show. De laatste Mierlo Taptoe was in 2017.

Jaarlijks traden tijdens de Taptoe vier tot vijf showbands op zoals de March & Showband uit Rheden.

En veel recenter nog, in 2017, kwam Mierlo weer landelijk in de belangstelling omdat de wereldberoemde voetballer Maradonna in Mierlo was neergestreken met een voetbalploeg uit de Verenigde Arabische Emiraten. Anderzijds heeft Mierlo zelf ook een landelijke beroemdheid voortgebracht: acteur en regisseur Frank Lammers, onder meer bekend van de serie 'Undercover', van een aantal films en van tv-reclames.

Jos Lenssen ontvangt voor zijn museum Fanatic een shirt van Maradonna, op dat moment trainer van de club FC Fujairah.

Het terrein waarop het Concours Hippique werd gehouden, werd aanvankelijk afgezet met vrachtwagens omdat er entreegeld werd gevraagd.

Concours Hippique met op de achtergrond huizen in aanbouw aan de Dickbierweg.

De lijst in 'Dörp mi pit' zou niet compleet zijn als niet het Concours Hippique Mierlo zou worden genoemd, een officieel springfestijn, waar zelfs om het nationaal kampioenschap werd gestreden. De eerste editie was in 1971, de laatste in 2019. In 2014 werd Maikel van der Vleuten in zijn voormalige achtertuin aan de Sint Sebastiaanweg/Goorsedijk kampioen met VDL Groep Eureka.

Overzichtsfoto van het Concours Hippique-terrein aan de Goorsedijk. Op de achtergrond het ROC ter Aa, sector Bouw, Interieur-bouw en Infra.

SPONSOREN

Bekx

LID NBvA

POSTBUS 26 - 5730 AA MIERLO
VERHEUGTSTRAAT 56 - TEL. 04927-61712

Bekx Assurantiën

Op 1 mei 1971 startte Toon Bekx, vanuit de slaapkamer van zijn woonhuis, met Bekx Assurantiën. Al snel volgde een kantoor aan huis in de Burg. Verheugtstraat. Toon Bekx was een markante Mierlonaar die er mede voor gezorgd heeft dat Mierlo geworden is tot wat het nu is. Zijn harde werken en sociale betrokkenheid leidden mede tot de voorspoedige groei van zijn kantoor. Mogelijk heeft de slogan 'Goed ... Beter ... Bekx' ook nog geholpen. Bij de komst van zoon Joan Bekx en dochter Lucie Croonen-Bekx in het bedrijf werden plannen gemaakt voor de bouw van een nieuw kantoor aan de Marktstraat 18. Op die plek stond de oude kapsalon van Gerrit van den Heuvel. In 1999 werd het nieuwe kantoor geopend. Het familiebedrijf is in 2011 samengegaan met het familiebedrijf Veldsink en het heet nu "Veldsink-Bekx".

Woonhuis met kantoor aan de Burg. Verheugtstraat 56, omstreeks 1988.

Het nieuwe pand van Bekx assurantiën/ Regiobank aan de Marktstraat 18, in 1999.

Het team in 1999, met Toon Bekx en zijn vrouw Mia links van hem, aan zijn rechterzijde dochter Lucie en uiterst links zoon Joan.

Het 'winkelcentrum' aan de Marktstraat zoals dat er midden vorige eeuw uitzag.

Winkelcentrum Den Binnen zoals het was in de jaren 90.

MIERLO centrum

Centrum- en Lintenmanagement

Het centrum van Mierlo strekt zich uit van het begin van de Dorpsstraat via het gebied rondom het Molenplein en de Margrietstraat tot aan de rotonde aan het einde van de Marktstraat. Het is een lang lint, eigenlijk. Ook de zijstraten vallen onder het winkelgebied van Mierlo. Vanwege het lintvormige centrum is sprake van Centrum- en Lintenmanagement.
Het doel van Centrummanagement is het aantrekkelijk maken van het centrum voor inwoners, passanten en toeristen. Simpel vertaald: we willen de consument een goed centrum met een divers aanbod van bedrijven en winkels aanbieden, waar ze hun inkopen prettig, veilig en goed kunnen doen. Dat geldt ook voor de horecagelegenheden: een kopje koffie en een biertje op z'n tijd horen er natuurlijk bij!

Het winkelcentrum biedt een compleet winkelaanbod én gratis parkeergelegenheid. Winkelen wordt steeds leuker en Mierlo wordt veiliger en mooier met bloemen, planten, banken, fietsenstallingen en speciale bestrating.

De bloemenmanden, waarvan er inmiddels een 90-tal in ons centrumgebied hangen, dragen bij aan de uitstraling van het totale centrumgebied.

SPONSOREN

Smederij Verbruggen

Smederij Verbruggen bestaat sinds 1861 en is gespecialiseerd in het vervaardigen van staalconstructies. Het is het langst bestaande familiebedrijf van Mierlo. Momenteel staat de vijfde generatie Verbruggen er aan het roer.

De smederij is opgericht door Josephus Verbruggen en later overgenomen door zijn zoon Tinus, beter bekend als Tinus de Smed, de bijnaam die ook het bedrijf heeft gekregen. De smederij was gevestigd in de Dorpsstraat, links van het toenmalige café De Roode Leeuw. Het werk bestond voornamelijk uit het beslaan van paarden, het zetten van ijzer rond (karren)wielen en klein constructiewerk. Toen Sjef de smederij overnam, verhuisde het bedrijf in 1950 naar de Prelaat Brantenstraat. In 1986, toen Mart eigenaar werd, vond een verbouwing plaats en kwam er een winkel bij. De naam werd gewijzigd in 'Handy Markt Verbruggen'. In 1992 verhuisde het bedrijf naar de huidige locatie aan de Ambachtweg. Op dit moment is Jos Verbruggen eigenaar.

Sjef de Smed voor de smederij in de Prelaat Brantenstraat. De kleine jongen in het midden is zoon Mart.

De huidige Smederij Verbruggen sinds 1992 gelegen aan de Ambachtweg.

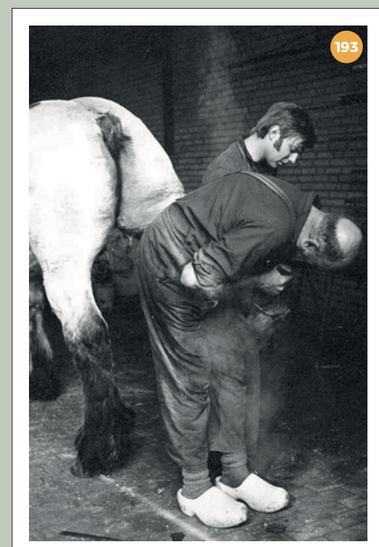

Sjef Verbruggen beslaat, samen met Frans van de Vleuten, een paard.

Tom Kusters, in 1990, aan het werk in de werkplaats aan de Dr. Kerssemakersstraat 8 in Mierlo.

Kusters & Bosch

Tom Kusters en Paul Bosch waren, na de Philips Bedrijfsopleiding, collega's bij Philips Machinefabriek-M in Eindhoven. Ze besloten samen hun vak zelfstandig uit te gaan oefenen en op 1 april 1990 werd Frezerij Precist (V.O.F.) opgericht; het bedrijf werd gevestigd aan de Dr. Kerssemakersstraat 8. Na de oprichting bleven Tom en Paul nog 7 maanden bij Philips in dienst, terwijl ze tegelijkertijd voor hun eigen bedrijf werkten. Deze dubbelfunctie was niet te combineren en daarom werd besloten fulltime in het eigen bedrijf verder te gaan.

In 1995 is Frezerij Precist verhuisd naar de nieuwbouw aan de Ambachtweg 27 en in 1996 is de naam veranderd in Kusters & Bosch Fijnmechanische Industrie B.V. In 1998 is het pand uitgebreid met een nieuwe aanbouw. Ook deze uitbreiding bleek onvoldoende. Daarom werd het pand van de buurman aangekocht, waarmee het bedrijfsoppervlak verdubbelde. Met ruim 30 medewerkers en een modern gerobotiseerd machinepark heeft het bedrijf hoofdzakelijk klanten in de medische sector, semi-conductor industrie, machinebouw en wetenschappelijke industrie.

Verbouwing in 2017 van het aangekochte belendende pand.

De huidige bedrijfslocatie aan de Ambachtweg 27 in Mierlo.

SPONSOREN

De Fysioclub

De Fysioclub; Praktijk voor Fysiotherapie, Ergotherapie en Leefstijl is in 2004 in Deurne gestart onder de naam Fysiotherapie Jeurissen & van den Ingh. Onder dezelfde naam werd in 2010 in Mierlo een vestiging geopend. Marc van den Ingh, al sinds 1992 woonachtig in Mierlo, zag in het pand van autobedrijf Raaijmakers aan de Geldropseweg de ideale kans om ook in Mierlo een praktijk voor fysiotherapie te starten, samen met zijn compagnon Kees Jeurissen. Toen ze in dat pand begonnen, was wel al duidelijk dat dit maar voor een korte periode zou zijn en dat de praktijk zou verhuizen naar Luchen, waar een nieuw Gezondheidsplein kon worden gebouwd. Inmiddels is de Fysioclub alweer bijna 7 jaar actief op deze prachtige nieuwe locatie waarvan het gebouw prominent bij de entree van Luchen zichtbaar is. Bij het HUP-hotel is een tweede vestiging gerealiseerd. De Fysioclub staat voor een effectieve aanpak van fysieke problemen, waarbij gezond leven en bewegen centraal staan.

Op deze locatie, boven de garage, startte Fysiotherapie Jeurissen & van den Ingh de Mierlose vestiging in 2010.

Het Gezondheidsplein op Luchen, waar de Fysioclub Graspieper nu gevestigd is.

De Fysioclub, het begin van iets moois. De gedachte achter deze auto, een mooi innovatief idee, sneuvelde tijdens corona.

In deze loods naast de Mona is Piet van de Boomen zijn bouwbedrijf begonnen.

Appartementencomplex De Mona Lisa in de afrondende fase (2011).

Van den Boomen

In 1966 besluit Piet van den Boomen dat de tijd gekomen is om een eigen bedrijf te starten. Vrijheidsdrang en de overtuiging van zijn kwaliteiten liggen aan dit besluit ten grondslag. Vanaf dat tijdstip gaat Piet zelf bouwprojecten aannemen. Aannemersbedrijf Van den Boomen, gevestigd in een krakkemikkige loods naast de Mona Lisa Bar, is dan een feit. Als het Piet bijna 30 jaar later door ziekte niet meer lukt het bedrijf te blijven leiden, neemt zoon Richard het in 1995 over. Het bedrijf verhuist naar Loeswijk en op de plek waar Piet ooit begonnen is, realiseert Richard een tweetal zelf ontwikkelde appartementencomplexen. Het bouwbedrijf richt zich met name op verantwoord (ver-)bouwen op de particuliere markt en het bedrijf heeft daarbij aandacht voor zijn maatschappelijke rol, onder meer door te functioneren als erkend leerbedrijf, maar ook door het op vrijwillige basis uitvoeren van projecten in Derde Wereldlanden.

De huidige bedrijfslocatie aan Loeswijk 25 in Mierlo.

SPONSOREN

ASMierlo

Automatiserings Service Mierlo (@SMierlo) is in 2002 opgericht. Het is eigenlijk een uit de hand gelopen hobby van Herwin van Mierlo. Hij begon thuis in de Irenestraat, huurde daarna een locatie op de Ambachtweg en heeft nu al ruim 14 jaar een kantoor in de Brugstraat, uiteraard nog steeds in het mooie Mierlo. ASMierlo biedt een breed pakket aan ICT-oplossingen en -diensten, voor zowel MKB als particulieren.

ASMierlo is niet alleen bedrijfsmatig bezig, maar voelt zich ook erg betrokken bij de Mierlose gemeenschap. Mierlose verenigingen worden door dit 'echte' Mierlose bedrijf op diverse manieren ondersteund. 'Via 'Mierlose mens' Jos van der Vleuten is Herwin in aanraking gekomen met Heemkundekring Myerle en vanwege zijn waardering voor deze prachtige 'Mierlose mens' steunt hij de heemkundekring graag.

Terug in de tijd, een 'kiekje' uit de oude doos van Brugstraat 14 in ± 1929. (Met dank aan familie Liebreks.)

Het huidige pand van ASMierlo aan Brugstraat 14, met aan de rechterzijde de bedrijfsruimte.

Bij veel Mierlose verenigingen maakt ASMierlo reclame of sponsort er een evenement.

Vanuit het bedrijfspand aan de Ambachtweg 22 wordt door het team gewerkt aan de ondersteuning van collega-bedrijven. Op deze foto is het pand nog voorzien van het oude logo.

Digitale communicatie is belangrijk, maar ook via traditionele wegen worden de klanten bereikt.

E-Expansion

Om geschiedenis te kunnen schrijven, hoef je niet oud te zijn, zegt Jeroen Adriaans. Hij is een jonge ondernemer die vanuit Mierlo de wereld bestormt. Na een aantal jaren ervaring opgedaan te hebben bij meerdere bedrijven, ging hij zijn droom achterna en startte E-Expansion, in een bedrijfsgebouw op industrieterrein Het Oudven. Jeroen wilde zijn kennis en kunde in de praktijk brengen voor andere ondernemers, die offline succesvol zijn maar die moeite hebben dit online te realiseren. E-Expansion ontzorgt bedrijven van A tot Z in hun digitale communicatie, de website en de online verkoop.

Maar het ontwikkelen van een eigen product/merk blijft toch ook een uitdaging. Daarom is Jeroen ook oprichter/eigenaar van een aantal andere merken zoals Undiemeister, GhaZoo en Dryly. Het zijn bedrijven die met vernieuwende producten komen en die gebruikers ontzorgen. Zo willen Jeroen en zijn collega's geschiedenis schrijven vanuit Mierlo. Zij doen dingen die ze leuk vinden en combineren dat met een gezellige en gezonde werkomgeving.

Ondernemen betekent ook maatschappelijke betrokkenheid. Samen met klanten worden daklozen geholpen aan ondergoed en sokken via het Leger des Heils.

MET DANK AAN

Gemeente Geldrop-Mierlo

De gemeente Geldrop-Mierlo is nog niet zo oud. Op 1 januari 2004 werden de tot dan zelfstandige gemeenten Geldrop en Mierlo samengevoegd. Voor Mierlo kwam daarmee een eind aan een lange periode, waarin de gemeente werd achtervolgd door het annexatiespook. Al vanaf 1919 werd daar namelijk over gesproken en in 1922 was er sprake van dat een gedeelte van Mierlo aan Geldrop zou worden toegevoegd.
In Mierlo waren veel landbouwers, maar ook textielarbeiders. Deze wevers werkten tot midden 19e eeuw als thuiswever voor textielfabrieken in Helmond en Geldrop. Later gingen ze in de fabriek werken.

Op een oude kadasterkaart van rond 1832 staat een weg over de heide van Mierlo naar Geldrop, het Katoenpad. De thuiswevers van Mierlo liepen destijds over dit pad naar Geldrop, om hun werk af te leveren bij de fabrikeurs. Het pad verdween, maar is inmiddels in ere hersteld en tot wandelroute gemaakt, om de band tussen Mierlo en Geldrop te benadrukken.

Het laatst gebruikte gemeentehuis in Mierlo, werd gebouwd in 1963, nu in gebruik bij de Dienst Dommelvallei.

Het oude gemeentehuis van Mierlo, gebouwd in 1806, wordt nu door de gemeente alleen nog gebruikt als trouwlocatie.

Thuiswevers liepen ooit over het Katoenpad van Mierlo naar de fabrikeurs in Geldrop. Het pad lag in 1832 op de Molenheide, maar verdween op raadselachtige wijze. In 2018 is het in ere hersteld.

**Het wapen uit 1817:
Van azuur, beladen met Sint Lucia, houdende in de rechterhand een palmtak en in de linkerhand een brandende olielamp, alles van goud en ter wederzijde vergezeld van een schildje van hetzelfde, beladen met drie molenijzers van azuur.**

**Het wapen uit 1959:
Van azuur, beladen met Sint Lucia, houdende in de rechterhand een palmtak en in de linkerhand een brandende olielamp, alles van goud en ter wederzijde vergezeld van een schildje van hetzelfde, beladen met drie molenijzers van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen.**

Heemkundekring Myerle

Heemkundekring Myerle bestaat sinds 1984 en is de erfgoedvereniging van Mierlo en Mierlo-Hout. Een van onze voornaamste doelen is het behoud van het culturele erfgoed. Dat wil zeggen dat we de monumenten die er zijn, proberen te bewaren en dat we ons bezig houden met archeologie, genealogie en geschiedschrijving. De historische geografie vormt sinds jaren een speerpunt van de vereniging. Wij zijn met veel vrijwilligers actief op al deze terreinen. We doen onderzoek en laten de inwoners van Mierlo en Mierlo-Hout zien hoe de geschiedenis Mierlo gemaakt heeft tot het mooie dorp dat het nu is. We doen dat via onze website, nieuwsbrief, de Myerlese Koerier, lezingen, tentoonstellingen, excursies en de wekelijkse clubavond. Sinds enkele jaren werken we met een jaarthema en in 2022 is dat de Canon van Mierlo. Wij presenteren die met genoegen omdat we trots zijn op het overzicht dat we hebben gemaakt van de geschiedenis van Mierlo. We denken een mooie vorm gevonden te hebben om de inhoud van de canon te publiceren, onder meer met dit album.

Hieronder laten we aan de hand van de verschillende wapenschilden die Mierlo sinds 1817 had, een stukje geschiedenis van het dorp zien. Bij elk schild tref je de officiële beschrijving – ook wel blazoenering genoemd – aan.

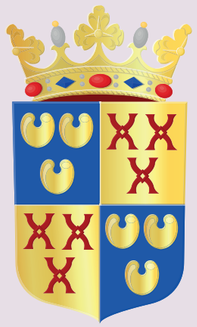

**Het wapen uit 2004:
Een gevierendeeld schild met in de kwadranten I en IV in een azuur achtergrond drie meerbladeren van goud en in de kwadranten II en III in een gouden achtergrond drie molenijzers van keel. Het schild is gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.**

HOOFDSPONSOR

PLUS Mierlo

Plus van Doornmalen

Plus van Doornmalen is sinds 2016 gevestigd in Mierlo, op een plek waar al sinds mensenheugenis ambacht en detailhandel plaatsvinden. Lang geleden lag op deze plek de smederij annex winkel van Van Vught, vrijwel naast slagerij Dekkers. Daarna waren Korti versmarkt Verspaget en Super Harry Prick er gevestigd, en nu dus de Plus van Doornmalen.

Wij zijn blij dat we in Mierlo een belangrijke rol mogen spelen en dat onze klanten ons zo goed weten te vinden. De Plus staat midden in de maatschappij en is daarmee een belangrijke centrale plek in de buurt. Wij geven om de mensen om ons heen en zijn betrokken bij tal van activiteiten in onze omgeving. Daarnaast halen wij onze producten, voor zover mogelijk, uit de directe regio. Dit doen wij in de overtuiging dat Nederlandse producten tot de top behoren op het gebied van smaak en kwaliteit. We laten onze betrokkenheid ook zien door deel te nemen aan lokale activiteiten, zoals de Canon van Mierlo. We zijn er dan ook trots op dat we als hoofdsponsor aan dit mooie project mogen deelnemen en we hopen dat alle Mierlonaren met veel plezier de fotostickers voor dit album gaan sparen.

Op de plaats waar nu Plus van Doornmalen ligt stond smederij Van Vught, met daarachter een kersenboomgaard.

Het markante gebouw van slagerij Dekkers lag op de hoek van de Dorpsstraat en de Margrietstraat. Nu zit de slager in de Plus.

Bij de grootste supermarkt van Mierlo is het plezierig winkelen in een modern en fris interieur.

SPAAROVERZICHT

Venus van Mierlo
O 1
O 2
O 3
O 4
O 5
O 6

Wonen in Luchen is niks nieuws
O 7
O 8
O 9
O 10
O 11
O 12

Merovingische vondsten
O 13
O 14
O 15
O 16
O 17
O 18

Ten tijde van Karel de Grote
O 19
O 20
O 21
O 22
O 23
O 24

De eerste heren en de grenzen van de heerlijkheid
O 25
O 26
O 27
O 28
O 29
O 30

Het kasteel en haar bewoners
O 31
O 32
O 33
O 34
O 35
O 36

Een kardinaal, een bisschop, een kanunnik en 12 oude mannen
O 37
O 38
O 39
O 40
O 41
O 42

De heer en de heksen
O 43
O 44
O 45
O 46
O 47
O 48

Godsdiensttwisten gaan niet aan ons voorbij
O 49
O 50
O 51
O 52
O 53
O 54

Besmettelijke ziektes raken het dorp
O 55
O 56
O 57
O 58
O 59
O 60

Huisvlijt: brouwers en wevers
O 61
O 62
O 63
O 64
O 65
O 66

Nieuwe verbindingen via weg, water en rails
O 67
O 68
O 69
O 70
O 71
O 72

Naar de missie
O 73
O 74
O 75
O 76
O 77
O 78

De zusters komen!
O 79
O 80
O 81
O 82
O 83
O 84

Onderwijs in ontwikkeling
O 85
O 86
O 87
O 88
O 89
O 90

Twee Luciakerken
O 91
O 92
O 93
O 94
O 95
O 96

Ten tijde van de Eerste Wereldoorlog
O 97
O 98
O 99
O 100
O 101
O 102

Brand in de Marktstraat
O 103
O 104
O 105
O 106
O 107
O 108

Mierlo's eigen 85-jarige onafhankelijkheidsstrijd
O 109
O 110
O 111
O 112
O 113
O 114

Lustoord Molenheide, plezier en vertier
O 115
O 116
O 117
O 118
O 119
O 120

Malende molens
O 121
O 122
O 123
O 124
O 125
O 126

Tweede Wereldoorlog en de bevrijding
O 127
O 128
O 129
O 130
O 131
O 132

De Mierlose Zwarte Kers
O 133
O 134
O 135
O 136
O 137
O 138
O 139
O 140
O 141
O 142
O 143
O 144
O 145
O 146

Medische aandacht voor anderen
O 147
O 148
O 149
O 150
O 151
O 152

Rond de TV-toren
O 153
O 154
O 155
O 156
O 157
O 158

3 keer 10.000
O 159
O 160
O 161
O 162
O 163
O 164

Nieuwe woningen voor nieuwe inwoners
O 165
O 166
O 167
O 168
O 169
O 170

Dörp mi pit. Witte nog...?
O 171
O 172
O 173
O 174
O 175
O 176
O 177
O 178
O 179
O 180
O 181
O 182
O 183
O 184

Sponsoren
O 185
O 186
O 187
O 188
O 189
O 190
O 191
O 192
O 193
O 194
O 195
O 196
O 197
O 198
O 199
O 200
O 201
O 202
O 203
O 204
O 205
O 206
O 207
O 208
O 209
O 210
O 211
O 212
O 213
O 214

COLOFON

De Canon van Mierlo, un dörp mi pit, is een initiatief van Heemkundekring Myerle in samenwerking met Plus van Doornmalen.

De teksten van de canon zijn geschreven door verschillende auteurs verbonden aan Heemkundekring Myerle. Hierbij hebben ze gebruik gemaakt van de vele bronnen die beschikbaar zijn. Op de website van de Canon van Mierlo zijn deze bronnen terug te vinden. De samenstellers van de Canon van Mierlo hebben ervoor gekozen om de teksten van de auteurs hun eigenheid te laten behouden, waardoor er verschillen in schrijfstijl zijn ontstaan.

Het foto- en beeldmateriaal is grotendeels afkomstig uit de collectie van Heemkundekring Myerle en een aantal privé verzamelingen van leden en fotografen die de foto's ter beschikking hebben gesteld. Enkele afbeeldingen zijn afkomstig van bronnen op het internet. De verzamelaars hebben gepoogd gebruik te maken van foto's waarop geen rechten van derden meer rusten dan wel de rechthebbende te achterhalen en toestemming te vragen. De tekeningen zijn gemaakt door Giel Rozie.

Van veel foto's was de exacte datum niet vast te stellen. Daarom is ervoor gekozen om de datum van de opname niet bij de foto's te vermelden.

Deze uitgave van de Canon van Mierlo, un dórp mi pit, is geproduceerd door:

Heemkundekring Myerle
www.heemkundekringmyerle.nl

Algehele coördinatie:
Hans Verhees

Tekstencoördinatie:
Eveline van der Linden

Fotocoördinatie:
Hans Klink

Eindredactie:
Ria Saanen

vormgegeven door:
Daniëlle Louwers en Ank van Lieshout

en uitgegeven door:
Local Loyalty Group

In opdracht van:
Plus van Doornmalen, Mierlo
www.plus.nl/supermarkten/mierlo_plus-mierlo_650

Disclaimer

De samenstellers van dit boek hebben geprobeerd alle rechthebbenden op de afbeeldingen die in dit boek zijn opgenomen te achterhalen en hun toestemming voor gebruik te verkrijgen. De teksten zijn geschreven door verschillende auteurs die daarvoor diverse bronnen hebben gebruikt. Zij hebben de intentie gehad oorspronkelijk werk te leveren, gebaseerd op die bronnen. Wie van mening is dat zij daarin onvoldoende zijn geslaagd, kan contact opnemen met Heemkundekring Myerle.

- 9000

- 1800

0

750

1200

1500

1700

1800

1850

1914

1921

1940

1957

1962

1996

2022

www.canonvanmierlo.nl